

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Організація та методика внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання»

Студентки 2 курсу, 4м групи,
Спеціальності: 071«Облік і
оподаткування»
Спеціалізації «Фінансовий
аналіз та аудит»

Гаращенко Я.Я.

Науковий керівник
канд.екон.наук

Копотієнко Т.Ю.

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук, доцент

Назарова К.О.

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

Освітній ступінь «магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Фінансовий аналіз та аудит»

Затверджую

Зав. кафедри,

д.е.н., доц. К.О. Назарова

“20” листопада 2018 р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентки

Гаращенко Ярослави Ярославівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Організація та методика внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання» (на матеріалах ТОВ «УІТ», м. Київ).

Затверджено наказом ректора від «19» жовтня 2018 р. № 3841.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 01 листопада 2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета дослідження: вивчення та обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних положень та розробка практичних пропозицій щодо удосконалення організації та методики внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Об'єкт дослідження: процес внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Предмет дослідження: теоретичні, організаційні та методичні аспекти внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ».

Перелік графічного матеріалу: таблиці, в яких представлено динаміку показників фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства за 2014-2018 рр.; таблиці, які містять результати систематизації нормативно-правового регулювання внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання; схеми, рисунки, графіки, які ілюструють сучасні підходи до організації та методики внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання; таблиці, що містять пропозиції

щодо удосконалення організаційних та методичних аспектів внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

4. Консультанти по роботі (проекту), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Сутність дебіторської заборгованості: поняття, класифікація, визнання та оцінка

1.2 Теоретичні аспекти внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «УІТ»

2.2 Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1 Особливості організації внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

3.2 Методика внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості та пропозиції щодо її удосконалення

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи (проекту)	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	01.06.2019 р.	27.05.2019
2	1 розділ	02.09.2019 р.	30.08.2019
3	2 розділ	03.10.2019 р.	01.10.2019
4	3 розділ	20.10.2019 р.	15.10.2019
5	Подання завершеної роботи на кафедру	01.11.2019 р.	01.11.2019 р.

7. Дата видачі завдання «20» листопада 2018 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

к.е.н. Копотієнко Т.Ю.

(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

д.е.н., доц. Назарова К.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент

Гаращенко Я. Я.

(прізвище, ініціали, підпис)

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	10
1.2. Сутність дебіторської заборгованості: поняття, класифікація, визнання та оцінка.....	10
1.3. Теоретичні аспекти внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості.....	16
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	23
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «УІТ».....	23
2.2 Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості.....	32
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	38
3.1 Особливості організації внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості.....	38
3.2 Methodика внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості та пропозиції щодо її удосконалення.....	42
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження є внутрішній аудит дебіторської заборгованості підприємства, необхідність його запровадження на середніх та великих компаніях та сутності внутрішнього аудиту, його місце та роль у фінансовій системі підприємства. Дебіторська заборгованість є одним з основних активів підприємства, інформація про її розмір, стан та строки погашення є важливою у прийнятті управлінських рішень. Адже, ефективне управління дебіторською заборгованістю здатне підвищити рівень рентабельності та прибутковості підприємства.

Сучасний етап розвитку ринкових відносин в Україні характеризується інтеграцією до європейського та світового ринків, зростанням кількості внутрішніх і зовнішніх інвесторів, які потребують максимально об'єктивної, неупередженої інформації щодо фінансового стану суб'єктів господарювання, фінансової стабільності, перспектив розвитку тощо.

Дослідженню різноманітних аспектів внутрішнього аудиту присвячено праці провідних вчених, зокрема таких науковців, як Г. Кім, В. Рудницький, О.Бокун, Н. Рубан, О. Петрик, О. Корніюк, М. Колос, Б.Усач, З. Душо та ін. Виникає необхідність шукати способи найефективнішого управління дебіторською заборгованістю, зокрема у частині вдосконалення системи взаєморозрахунків, організації дієвої системи фінансового контролю на підприємстві.

Проблема зростання дебіторської заборгованості на підприємстві потребує проведення фінансового аналізу та внутрішнього аудиту в цьому напрямку, пошуку нових методів мінімізації заборгованості, удосконалення облікової політики та інших заходів.

У зв'язку з цим для вітчизняних підприємств усе більшої актуальності набуває проблематика організації ефективної системи обліку та надійної

системи контролю дебіторської заборгованості, що і обумовило тему кваліфікаційної роботи.

Автори досліджували проблемні аспекти управління дебіторською заборгованістю, займалися пошуком шляхів вдосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості. Але сучасні вимоги у сфері економічних відносин свідчать про необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів організації та методики внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи:

- ознайомитись з сутністю дебіторської заборгованості: поняття, класифікація, визнання та оцінка;
- розглянути внутрішній аудит дебіторської заборгованості та його засади;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- проаналізувати інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості;
- визначити особливості організації внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості;
- запропонувати методику внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості та пропозиції щодо її удосконалення.

Об'єктом дослідження є організація та процес внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Предметом дослідження є внутрішній аудит дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ».

У випускній кваліфікаційній роботі для вирішення вищенаведених завдань було застосовано метод теоретико-емпіричного дослідження, який включає в себе аналіз і синтез, історико-логічну аргументацію, порівняння й узагальнення, а також діалектичний та монографічний методи.

Інформаційна база випускної кваліфікаційної роботи представлена законодавчими, нормативними актами, інструкціями, збірниками наукових праць, підручниками, енциклопедіями, стандартами бухгалтерського обліку, інформацією друкованих та електронних періодичних видань, а також бухгалтерськими документами ТОВ «УІТ» відносно організації обліку дебіторської заборгованості.

Наукова новизна одержаних результатів. Випускна кваліфікаційна робота являє собою дослідження, в якому було проведено комплексний аналіз внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання. В результаті пропонуємо наступні вдосконалення:

- провести зміни в організаційній структурі, а саме впровадити додаткову посаду – внутрішній аудитор.
- рекомендуємо розробити і затвердити «Положення про організацію системи внутрішнього аудиту», що дозволило б регламентувати створення та діяльність внутрішнього аудитора. В посадових інструкціях повинні бути чітко визначені функціональні обов'язки, а внутрішньому аудитору надано можливість доступу до будь-якої необхідної інформації.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосування на практиці результатів дослідження, реалізації методикита організації внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості суб'єкта на ТОВ «УІТ».

Структура і обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 55 сторінки друкованого тексту. Робота налічує 12 таблиць, 9 рисунків, 14 додатків. Обсяг основного тексту роботи 48 сторінок, список використаних джерел складає 52 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Сутність дебіторської заборгованості: поняття, класифікація, визнання та оцінка

Розмір дебіторської заборгованості має значний вплив на фінансовий стан підприємства. Зростання дебіторської заборгованості негативно відбивається на оборотності активів, може спричинювати втрату ліквідності, гальмування інвестиційної діяльності та збитковість підприємства.

Протягом всього періоду розвитку бухгалтерського обліку, як в теоретичному аспекті так і в практичному, обліковці завжди приділяли значну увагу розрахунковим операціям, бо вони мають безпосередній вплив на фінансову стійкість підприємства. 1 січня 2000 року розпочався новий етап в розвитку українського бухгалтерського обліку, який характеризується введенням в дію Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], нового Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, а також Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) [15,ст 297]. У результаті автоматизації були виділені як самостійні податковий і управлінський облік, в яких важливу роль відіграє облік і управління дебіторською заборгованістю.

А оскільки ці питання актуальні для значної частини підприємств країни, охоплюють велику кількість секторів економіки, виникає необхідність об'єктивного розгляду категорії «дебіторська заборгованість» за допомогою визначення економічної сутності та дослідження її класифікації. Як вже зазначалось, сучасне визначення понять «дебітор» та «дебіторська заборгованість» виникло понад півтори тисячі років тому. Протягом довгого часу існування та використання їх сутність кардинально не змінилась, хоча, із розвитком бухгалтерської та фінансової науки, вдосконалилась.

Значна кількість визначень, які ми отримали неповні та не всесторонньо розкривають сутність поняття. Адже, дебітори можуть заборгувати не лише кошти, а й інші активи. Дебіторська заборгованість відноситься не лише до складу оборотних, а й до необоротних активів. Тож, не дивлячись на значну кількість публікацій, питання щодо формування єдиного підходу до сутності поняття «дебіторська заборгованість» і відповідно особливостей її управління, залишаються відкритими. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [15, ст 98] (далі – П(С)БО 10) – це один з основних документів, нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що розкриває поняття «дебіторська заборгованість», дає основні визначення (дод. А), визначає методологічні засади визнання та оцінки.

Економічно обґрунтована класифікація понять – важлива складова ефективного прийняття рішень, які описано в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Основні характеристики дебіторської заборгованості

№ з/п	Терміни	Визначення
1	Безнадійна дебіторська заборгованість	поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.
2	Дебітори	юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.
3	Дебіторська заборгованість	сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.
4	Довгострокова Дебіторська заборгованість	сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу
5	Поточна дебіторська заборгованість	сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу
6	Сумнівний борг	поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником
7	Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості	сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

Дебіторська заборгованість як складова елементу фінансової звітності має визнаватися і відображатися у звітності в сумі, яка визначається з урахуванням оцінки дебіторської заборгованості в поточному обліку. Порядок оцінки поточної дебіторської заборгованості наведено на рис.1.1.

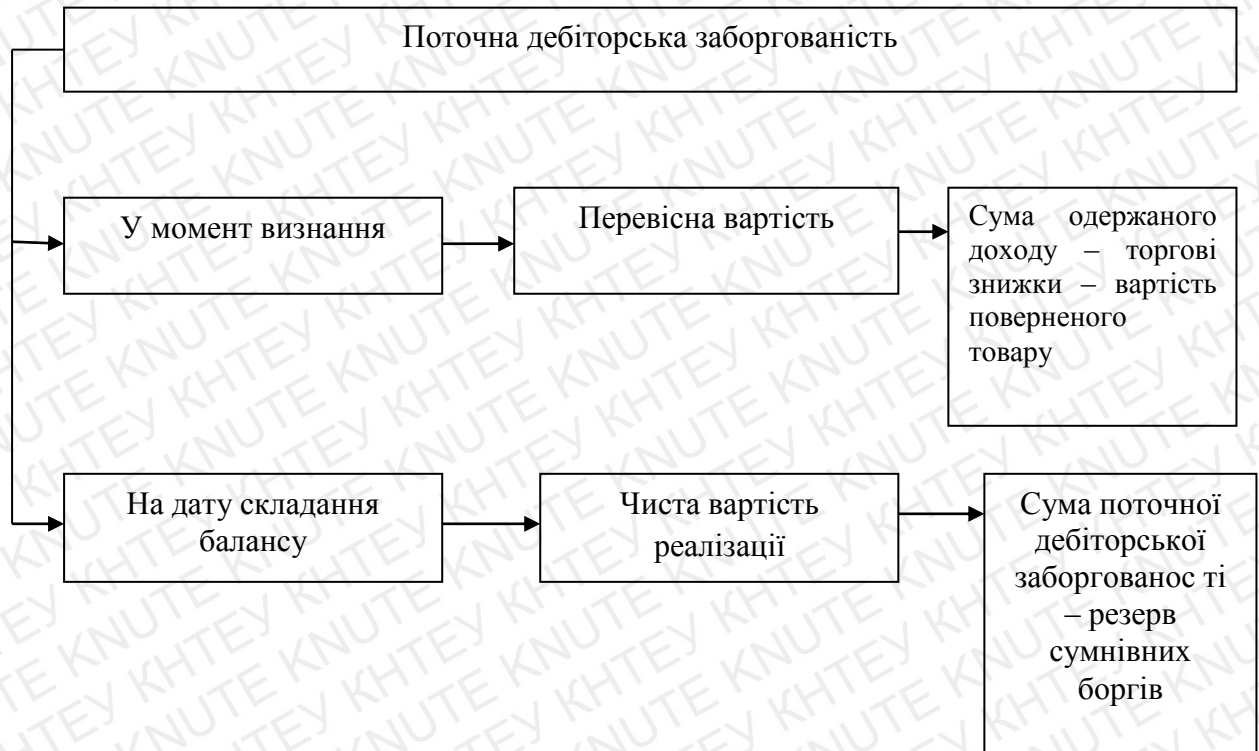

Рис. 1.1 Оцінка поточної дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість виступає як заборгованість інших підприємств або окремих осіб за платежами даному підприємству, кредиторська – суми заборгованості даного підприємства іншим підприємствам і окремим особам. Зобов'язання виникають в результаті здійснення підприємством будь-яких операцій і є юридичною підставою для наступних платежів за товари або надані послуги. Зобов'язання реєструється в обліку тільки тоді, коли виникає заборгованість по них.

Правильно побудована класифікація відображає найбільш суттєві зв'язки між об'єктами поняття, допомагає орієнтуватися в множині цих об'єктів, дає можливість встановити властивості, що є важливими для використання в теорії та на практиці. Дебіторську заборгованість автори наукових праць класифікують за різними ознаками (дод. Б).

Дебіторська заборгованість також класифікується за об'єктами, щодо яких вона виникла. Згідно з цим виділяють такі види дебіторської заборгованості:

- заборгованість орендаря за фінансовою орендою, яка відображається в балансі орендодавці;
- заборгованість забезпечена векселями;
- надані позики;
- дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
- дебіторська заборгованість за розрахунками (з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, із внутрішніх розрахунків);
- інша дебіторська заборгованість.

М.Д. Білик запропонувала класифікувати дебіторську заборгованість за рівнем ліквідності, а саме: «... поділяти дебіторську заборгованість у балансі на довгострокову і короткострокову залежно від терміну погашення, що повністю відповідає класифікації статей дебіторської заборгованості в балансі [7, ст. 24].

Класифікація, запропонована М.Д. Білик, є найбільш економічно обґрунтованою тому, що вона враховує, як об'єктний склад дебіторської заборгованості, так і класифікацію за контрагентами, що є дуже важливим для ефективного управління дебіторською заборгованістю. Дослідивши класифікації дебіторської заборгованості запропоновані різними авторами, ми пропонуємо виділити такі основні класифікаційні ознаки:

- а) за строками погашення: - поточна (до 1 року); - довготермінова в межах терміну позовної давності (до 3-х років); - довготермінова із строком, що перевищує терміни позовної давності.
- б) за ступенем спорідненості з контрагентами: 20 - заборгованість за зовнішніми розрахунками; - заборгованість за внутрішніми розрахунками.

- с) за об'єктами виникнення - заборгованість за майно, передане у фінансову оренду; - заборгованість забезпечена векселями; - заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги; - заборгованість за виданими авансами; - заборгованість з бюджетом; - інша дебіторська заборгованість.

Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову і поточну. Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [15, ст. 98].

Виділяють такі види довгострокової дебіторської заборгованості:

- дебіторська заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду;
- довгострокові векселі одержані;
- інша довгострокова дебіторська заборгованість.

Поточна дебіторська заборгованість - це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу [15, ст. 98].

Правильне визнання та оцінка дебіторської заборгованості впливають на достовірність облікової інформації, її відображенні у фінансовій звітності.

Виникнення дебіторської заборгованості – це об'єктивний процес, який зумовлений існуванням ризиків при проведенні взаєморозрахунків між контрагентами за результатами господарських операцій. Наприклад, у процесі господарської діяльності готова продукція, товари оплачуються після їх відвантаження, а виконані роботи та надані послуги – після завершення та здачі замовнику.

Таким чином виникає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Якщо ж підприємство надає позики працівникам, переплачує понад нарахування кошти до бюджету, отримує аванси – виникає дебіторська заборгованість за розрахунками.

Згідно з П(С)БО 10, дебіторська заборгованість – це актив. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» дають наступне визначення поняттю «актив»: ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих Оподій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [1, 15 ст.52].

Щодо активів відомо дві концепції – ресурсна і правова, які були досліджені Я.В. Соколов розглядає проблему розрахунків з дебіторами у двох аспектах: економічному і юридичному. В економічному трактуванні дебіторська заборгованість – це актив, а виходячи з юридичної точки зору – право продавця на отримання грошових коштів за свою продукцію. Вчений зазначає, що для забезпечення ефективного управління майном підприємства необхідно об'єднати економічний та юридичний підходи до визначення дебіторської заборгованості[48,ст.638].

При цьому увагу слід звернути на вміння розпізнавати в господарській операції економічний і юридичний зміст. Виходячи з цього, кожен облікову процедуру слід інтерпретувати у двох значеннях: якщо процедура розглядається з економічної точки зору, то бухгалтера цікавить правильність відображення функціональної ролі фактів господарської діяльності; якщо дебіторську заборгованість розглядати з юридичної точки зору, то бухгалтер повинен звернути увагу на відносини власності і зобов'язань.

Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума [15,ст 98]. Якщо підприємство очікує своєчасну оплату за відвантажені товари, виконані роботи, надані послуги, то ймовірність отримання вигод існує. Але, якщо з'являються сумніви щодо оплати у визначені терміни, така заборгованість вважається сумнівною.

Отже, при дослідженні сутності внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості виявлено велику кількість підходів до класифікації

дебіторської заборгованості. Різні автори по різному підрозділяють дану заборгованість. Враховуючи думку науковців, ми пропонуємо виділити такі основні класифікаційні ознаки дебіторської заборгованості: за строками погашення, за ступенем спорідненості з контрагентами та за об'єктами виникнення.

1.2. Теоретичні аспекти внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

У сучасних умовах господарювання за наявності заплутаного податкового законодавства і платіжної кризи суб'єкти підприємницької діяльності все частіше звертають увагу на проблему несвочасного погашення заборгованостей. Це призводить до об'єктивної необхідності зміни системи контролю на підприємстві за розрахунками з дебіторами і кредиторами. Потреба комплексного та безперервного контролю за існуючими заборгованостями, термінами їх погашення, створенням резерву сумнівних боргів, правомірного їх списання, забезпечується проведенням внутрішнього аудиту. Станом поточних розрахунків найточніше відображається рівень організації господарської і фінансової роботи, а також бухгалтерського обліку. Раціональна організація внутрішнього аудиту за станом розрахунків сприятиме зміцненню договірної та розрахункової дисципліни, підвищенню відповідальності за дотримання платіжної дисципліни, скороченню дебіторської і кредиторської заборгованості, уникненню небажаних відносин з контролюючими органами і сплати санкцій, покращанню фінансового стану суб'єкта господарювання.

Проблему організації і методології внутрішнього аудиту, його становлення в Україні протягом останніх років неодноразово розглядали в роботах вітчизняних вчених, зокрема В.С. Рудницького, Б.Ф. Усача та інших. Під час дослідження виявлено низку суперечливостей щодо трактування поняття та функції внутрішнього аудиту. Так, О.Ю. Редько

ототожнює внутрішній аудит з контролінгом. Розглядаючи внутрішній аудит як невід’ємну частину загальної системи внутрішньогосподарського обліку [45,ст.46]. Б.Ф. Усач визначає внутрішній аудит як незалежну оцінку діяльності підприємства, визначення його платоспроможності та запобігання банкрутству [50, 29].

Аудит розрахунків з підзвітними особами передбачає перевірку видачі готівки під звіт з каси підприємства на виробничі, господарські потреби.

Основні завдання аудиту розрахунків з підзвітними особами наведено на рис. 1.2.

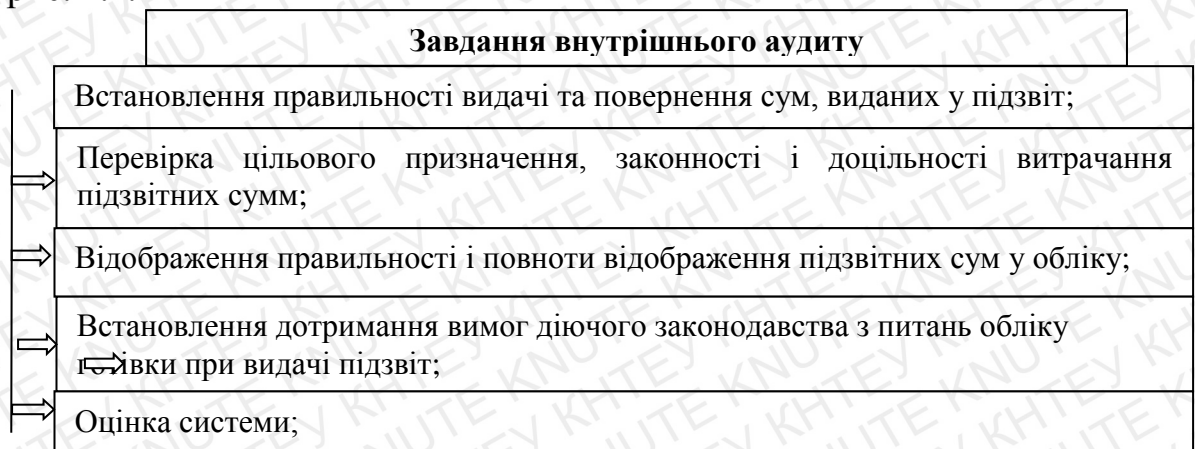

Рис. 1.2 Основні завдання аудиту розрахунків з підзвітними особами

Аналіз економічної літератури свідчить про те, що в цьому напрямку залишається багато невирішених проблем щодо внутрішнього аудиту конкретних його об’єктів, зокрема додаткової розробки потребують питання внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей.

В умовах ускладнення бізнесу посилюється інтерес до формування концепції внутрішнього аудиту. Міжнародний досвід показує, що одним із найнадійніших способів контролю за станом обліку і ефективністю функціонування системи внутрішньогосподарського контролю є внутрішній аудит, який забезпечує адекватність управління політиці підприємства, його високу конкурентоспроможність і прибутковість, достовірність і точність обліку.

В Україні внутрішній аудит є новим явищем, яке слабо досліджено теоретично і практично майже не застосовується.

Варто зазначити, що організована на підприємстві звична система внутрішньогосподарського контролю не завжди ефективна. Традиційно аналітики бізнесу аналізують лише фінансові показники, адже, як правило, власника цікавлять саме фінансові результати. Проте цих показників явно недостатньо. Експертиза бізнесу повинна оцінити не тільки зовнішні фінансові потоки, а й поведінку підприємства на ринку, його внутрішні процеси, рівень витрат та управління оборотними активами.

На мою думку, такий процес контролю результативності бізнес процесів забезпечується організацією саме внутрішнього аудиту, якому властивий безперервний та комплексний характер. Внутрішні аудитори мають змогу проводити досконалу перевірку з напрямів і питань, які потребують значних витрат часу і коштів, або які є досить складними в бухгалтерському обліку. Внутрішні аудитори проводять незалежну експертну оцінку управлінських функцій суб'єкта господарювання (рис. 1.3.)

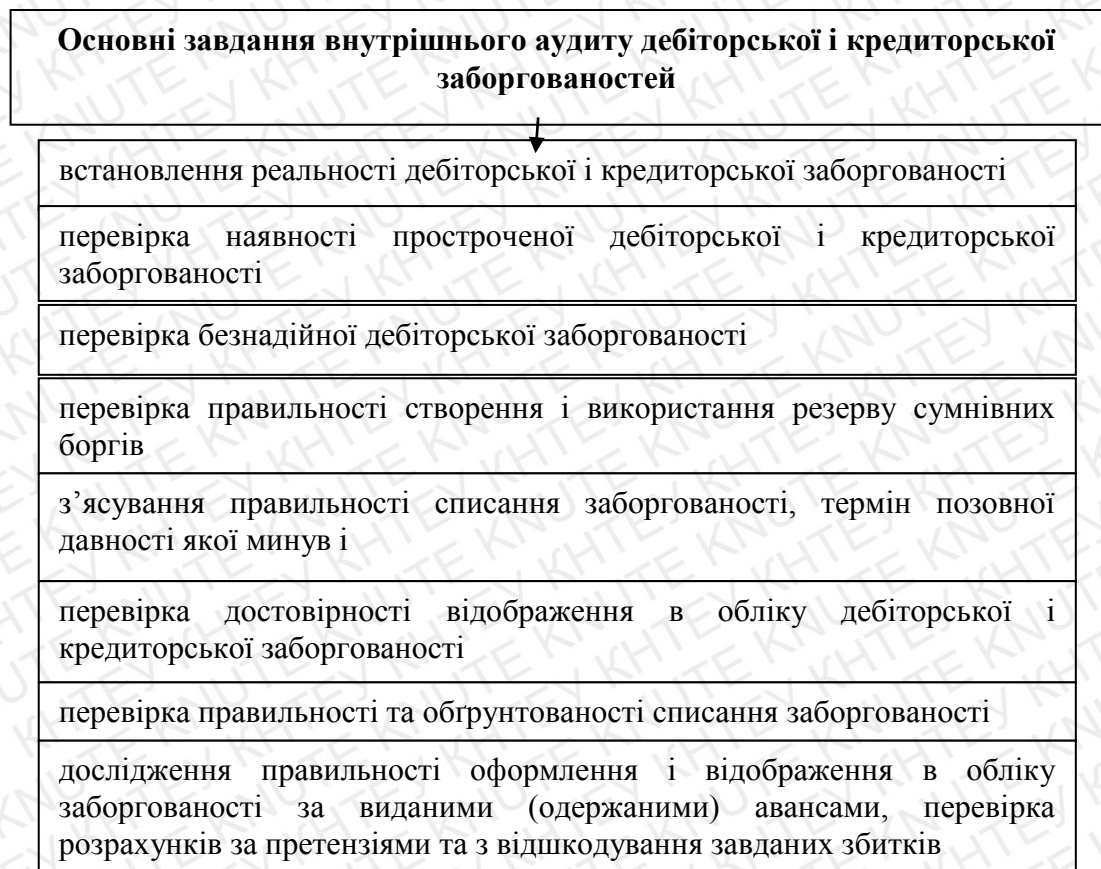

Рис. 1.3 Основні завдання внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей

Так, господарські операції зі здійснення розрахунків з дебіторами та кредиторами підприємства, інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості, включаючи звіряння рахунків, обліку векселів, правильності розрахунку резерву сумнівних боргів, забезпечення зобов'язань, податкового обліку операцій за розрахунками змін стану дебіторської і кредиторської заборгованості тощо і пов'язана з цим фінансова, статистична та податкова звітність за окремі періоди року можуть і мають бути об'єктами перевірки службою внутрішнього аудиту.

Як зазначають автори праць по внутрішньому аудиту, одними з основних обов'язків внутрішніх аудиторів є контроль політики підприємства щодо сумнівних боргів; перевірка дотримання цієї політики; аудиторська перевірка значних, нетипових та не підтверджених необхідними документами витрат тощо. Саме відділ внутрішнього аудиту відіграє важливу роль у попередженні та виявленні помилок і випадків шахрайства.

Особливу увагу важливо приділяти внутрішньому аудиту дебіторської заборгованості, тому що суми дебіторської заборгованості – це вилучені з обігу засоби суб'єкта господарювання.

Неохідно систематично контролювати:

- векселі одержані – заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена векселями;
- дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги за рахунками до оплати; дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом – заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплату по податках, зборах та інших платежах до бюджету;
- дебіторську заборгованість за виданими авансами – авансами, наданими підприємствам у рахунок подальших платежів;

- дебіторську заборгованість за нарахованими доходами – нарахованими дивідендами, процентами, роялті тощо, що підлягають надходженню;
- дебіторську заборгованість за внутрішніми розрахунками – заборгованість пов'язаних сторін та дебіторську заборгованість по внутрішньовідомчих розрахунках;
- іншу поточну дебіторську заборгованість – заборгованість дебіторів, яка не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та відображається у складі оборотних активів.

У зв'язку зі значною кількістю об'єктів аудиту дебіторської заборгованості й зобов'язань аудиторю необхідно використовувати метод стратифікації, тобто розподіляти всю сукупність (генеральну) на дрібніші підсукупності, кожна з яких має власну характеристику. Внутрішній аудит дебіторської заборгованості необхідно проводити за кількома критеріями: за критерієм законності – на відповідність чинним законодавчим актам і нормативним документам; за критерієм постійності, що передбачає контроль додержання постійності вибраної підприємством облікової політики щодо дебіторської заборгованості (наприклад, постійність застосування вибраного методу створення резерву сумнівних боргів) та вплив дебіторської заборгованості на безперервність функціонування підприємства; за критерієм відповідності – контроль аудитором додержання меж звітного періоду.

Під виглядом дебіторської заборгованості також можуть приховувати втрату продукції, коштів, зловживання посадових осіб тощо. Важливим є якісно провести аудит дебіторської заборгованості, щоб забезпечити мінімальні гарантії для користувачів фінансової звітності з погляду вірогідності, реальності, повноти та законності наданої інформації. Аудит документального оформлення дебіторської заборгованості, пов'язаний з аналізом термінів оплати покупцями та замовниками за продукцію, відвантажену підприємством. Протягом терміну, початком виникнення якого

вважається дата відпуску продукції, а кінцем – дата оплати покупцем раніше отриманої продукції, у підприємства-постачальника на суму реалізованої продукції буде існувати дебіторська заборгованість. Надзвичайне значення має аудит резерву сумнівних боргів, оскільки доходи від реалізації визнаються отриманими в момент реалізації, незалежно від дати оплати. За тією ж сумою доходів відображається первісна (історична) дебіторська заборгованість. Проте потрібно враховувати, що не всі доходи наберуть форму активів, тобто не всі заборгованості перед підприємством будуть погашені. У зв'язку з цим, коли у підприємства виникає безнадійна заборгованість, то вона має бути вирахована зі складу доходу. Одним способом зменшення доходу є віднесення на витрати суми безнадійної заборгованості. За всіма видами дебіторської заборгованості, заборгованість, що визнана безнадійною, повинна бути вилучена зі складу активів Балансу і списана на витрати у тому періоді, коли заборгованість була визнана безнадійною.

Значну увагу внутрішньому аудитору необхідно приділяти питанням обліку дебіторської заборгованості та її оцінки на дату балансу, адже у підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, яка визначається як різниця між первісною вартістю дебіторської заборгованості і резервом сумнівних боргів. При цьому величина резерву сумнівних боргів визначається, враховуючи платоспроможність окремих дебіторів або на основі класифікації дебіторської заборгованості. Варто звернути увагу на те, що незалежно від того, який метод розрахунку резерву сумнівних боргів буде вибраний, необхідно здійснювати класифікацію поточної дебіторської заборгованості за термінами непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи, оскільки ця інформація розкривається у примітках до фінансової звітності.

Особливу увагу внутрішній аудитор має зосередити на контролі позовної давності заборгованості, що значиться на балансі як реальна, а

насправді терміни її стягнення через арбітраж чи суд адміністрацією підприємства пропущені, тому вона підлягає списанню на збитки. Аудитор повинен виявити причини безгосподарності, місце утворення збитків та винних за них осіб.

Реальна картина наявності простроченої дебіторської заборгованості дає можливість чітко розрахувати економічні показники щодо визначення фінансового стану підприємства. Зауважимо, що внутрішньому аудитору необхідно аналізувати і обґрунтовувати причини списання заборгованості. Визнання дебітора банкрутом не може бути підставою для списання дебіторської заборгованості. А так дебіторська заборгованість списується тільки після наявності відповідного рішення суду.

Найважливішими показниками, що характеризують фінансовий стан підприємства, є розрахунки дебіторами і кредиторами. Одним з етапів внутрішнього аудиту повинен бути аналіз ефективності управління оборотними засобами підприємства та здатністю останнього генерувати додатні грошові потоки від операційної діяльності.

Отже, на шляху розвитку внутрішнього аудиту в Україні бажаною була б розробка Положення про організацію внутрішнього аудиту на підприємствах України, на основі вже існуючого Положення про організацію внутрішнього аудиту у комерційних банках України. Ця проблематика є об'єктом подальших розробок та досліджень.

Висновок до розділу 1

Під час дослідження запропоновано доцільність застосування внутрішнього аудиту на підприємстві, як одного з найнадійніших способів контролю за станом дебіторської заборгованості і ефективністю функціонування системи внутрішньогосподарського обліку.

Розглянуто систему ведення розрахунків дебіторської заборгованості, проаналізовано важливість проведення внутрішнього аудиту розрахунків з дебіторами і кредиторами та розроблено модель його організації, що сприятиме підвищенню контролю за термінами непогашення заборгованостей.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «УІТ»

Для розкриття теми випускної кваліфікаційної роботи, проведемо дослідження підприємства ТОВ «УІТ». Це інноваційна компанія, яка спеціалізується на побудові ефективних систем обліку та управління шляхом автоматизації бізнес-процесів компанії. ТОВ «УІТ» входить до Всеукраїнської Спілки Автоматизаторів Бізнесу (САБ), що об'єднує професіоналів в області автоматизації бізнесу, які використовують сучасні програмні продукти і платформи для автоматизації бізнес-процесів. В табл. 2.1 відображено ключові послуги ТОВ «УІТ».

Таблиця. 2.1

Перелік продуктів та послуг ТОВ «УІТ»

Продукт	Характеристика
Управління дистриб'юторською компанією (УДК)	Високоєфективна автоматизована система управління, створена спеціально для дистриб'юторських компаній, з урахуванням кращих практик автоматизації великого і середнього бізнесу FMCG сектору.
Хмарні рішення	Надійний сервіс синхронної роботи вашої компанії в онлайн-середовищі, із можливістю доступу 24/7 з будь-якої точки світу та високими стандартами обслуговування
1С:Підприємство	Комплекс прикладних рішень для автоматизації обліку виробничих і торгових підприємств, бюджетних та фінансових організацій, та інших підприємств.
BAS	Інноваційна лінійка продуктів для корпоративного ринка, яка вже зарекомендувала себе в впровадженнях на підприємствах різного виду діяльності.
Агент Плюс	Спеціалізоване рішення, призначене для автоматизації роботи торгових агентів в організаціях, що займаються оптово-роздрібною торгівлею.
Planarry	Модульна система автоматизації транспорту, з гнучкою та адаптивною логікою. Її складові можуть бути скомпоновані в залежності від нагальних потреб клієнта
Itilium	Програмний продукт, розроблений на базі міжнародної бібліотеки ITIL®, в якій описаний повний життєвий цикл ІТ-послуг і рекомендації щодо їхнього управління

Починаючи з 2003 року, ТОВ «УІТ» розробляє та впроваджує програмні рішення для торгових підприємств. Перевагою над конкурентами є те, що на всіх етапах введення автоматизації команда УІТ надає свої послуги комплексно. За 16 років роботи, ТОВ «УІТ» автоматизували понад 1000 компаній, серед яких такі лідери ринку, як: Roshen, Hewlett-Packard, Sony, Beeline, Mareven Food та інші.

Проаналізуємо структуру управління підприємством, рис.2.1.

Рис. 2.1 Організаційна структура ТОВ «УІТ»

Згідно структури управління підприємством (див.рис.2.1) організаційна структура підприємства вважається лінійно-функціональною. Оскільки існують зв'язки з відділом по роботі з клієнтами не лише на пряму від директора, а через функціонального керівника – бухгалтера.

100% підприємства належить одному власникові, який не втручається прямолінійно в діяльність підприємства, лише контролює його прибутковість через бухгалтера, визначає цілі та напрямки розвитку.

Безпосереднє керівництво підприємством здійснює представник власника, призначений директор, який відповідає за функціонування УІТ, слідує поставленим власником цілям та напрямам розвитку, несе відповідальність за свої рішення, заключає договори співпраці з клієнтами, приймає та звільняє з роботи працівників. Представляє підприємство перед державою, та забезпечує його прибутковість.

Директору підпорядкована бухгалтерія, яка складається з головного бухгалтера. Головний бухгалтер розробляє наказ про облікову політику, веде облік надання послуг, всіх розрахункових та фінансово-економічних операції, контролює кредиторську та дебіторську заборгованість. Звітує перед директором та власником підприємства. На вимогу останнього готує та проводить внутрішню аудиторську перевірку. Працівник відділу має вищу освіту, згідно необхідній кваліфікації.

Відділ по роботі з клієнтами підпорядкований як директору так і бухгалтерії. Займається напрацюванням клієнтської бази, прийомом та опрацюванням заявок на надання послуг, проводить презентацію послуг, що надаються підприємством, готує договори про співпрацю, а також контролює дебіторську заборгованість за вказівкою бухгалтерії. Відділ складається з 2 осіб.

Відділ розробок займається безпосередньою адаптацією програмних продуктів під індивідуальні потреби клієнта, а також впровадженням та навчанням спеціалістів в роботі з продуктом. Складається з 2 осіб.

Технічний відділ підпорядкований лише директору та забезпечує необхідні умови праці, виконує вказівки директкора відносно організаційних питань. Відділ складається з 1 особи.

В ТОВ «УІТ» відсутня окремо створена служба внутрішнього аудиту, перевірку стану дебіторської заборгованості здійснює бухгалтер з ініціативи власника або директора. На момент створення підприємства, виокремлення в штаті одиниці аудитора вважалось економічно недоцільним, оскільки підприємство за кількістю працівників вважалось малим. Про те, на нашу думку, необхідність зміни даної ситуації пов'язана не з кількістю працівників, а з обсягом діяльності підприємства. На даний момент цей аспект потребує покращення.

Проаналізуємо фінансово-економічні показники ТОВ «УІТ» на основі балансу та фінансового звіту (дод.В, дод.Г, дод. Г), відобразимо в табл.2.2. та динаміку фінансових результатів підприємства за 2016-2018рр. (дод. Д).

Таблиця 2.2

Основні фінансово-економічні показники підприємства ТОВ «УІТ»

Показники	Звітні роки:			Абсолютне відхилення (+,-) базисне	Темп зміни, базисний, %
	2016	2017	2018		
Виручка від реалізації, тис. грн.	1157,0	2386,9	2722,1	1565,1	135,27%
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	137,2	477,8	381,6	244,4	178,13%
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	8	6	7	-1	-12,50%
Матеріальні витрати, тис.грн	1152,50	2383,80	2714,40	1561,9	135,52%
Основні засоби, тис. грн.	8,90	25,80	15,00	6,1	68,54%
Первісна вартість, тис.грн	9,60	31,30	31,10	21,5	223,96%
Знос, тис.грн	0,70	5,50	16,30	15,6	2228,57%
Фін.результат до оподатк, тис.грн	4,50	3,10	7,70	3,2	71,11%
Чистий дохід, тис.грн	4,50	3,10	7,70	3,2	71,11%
Продуктивність праці, тис. грн.	144,63	397,82	388,87	244,24	168,88%
Матеріаловіддача, грн.	8,40	4,99	7,11	-1,28	-15,32%
Фондовіддача основних фондів, грн.	130,00	92,52	181,47	51,47	39,59%
Фондоємність продукції, коп.	0,01	0,01	0,01	-0,0021	-28,36%
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,07	0,18	0,52	0,45	618,79%

Згідно даним табл.2.2, виручка від реалізації має тенденцію до збільшення, відтак в порівнянні з 2018 р, у 2016 р. показник збільшився на 1565,1 тис.грн (135%), це свідчить про те, що підприємство ефективно реалізує свою продукцію.

Спостерігається тенденція збільшення собівартості продукції на 244,4 тис.грн (178%) в 2018 р. в порівнянні з 2016 р., що зумовлено і зростанням обсягів діяльності підприємства, і витрат, що впливають на формування цього показника.

Кількість працівників має перемінну тенденцію, у 2017р зменшення на 2 особи, а в 2018р. збільшення на 1 особу (12,5%). Оскільки підприємство за кількістю працівників є малим, тому прийом та звільнення працівників відбувається пропорційно потребам.

Матеріаловіддача характеризує, скільки продукції виготовлено на 1 грн матеріальних ресурсів і визначається як відношення обсягу продукції до матеріальних витрат. Згідно проведеним розрахункам, у 2016 р. на 1 грн

матеріальних ресурсів виготовлено 8,4 грн продукції, що на 1,28 грн (15,32%) більше від 2018 р.

Фондовіддача виражає ефективність використання засобів праці, тобто показує, скільки виробляється готової продукції у вартісному вираженні на 1 основних виробничих фондів і розраховується як співвідношення вартості річного обсягу реалізованої продукції до середньорічної вартості основного капіталу. Згідно проведеного дослідження, у 2016 р. на одиницю виробничих фондів, вироблено 130 грн готової продукції що на 51,47 грн (39,59%) менше від 2018р.

Фондоємність - величина обернена фондовіддачі, вона показує скільки на одиницю виробленої продукції у вартісному вираженні потрібно основних виробничих фондів (обладнання) і розраховується як відношення середньорічної вартості основних фондів, до середньорічної кількості працівників. Отже, у 2016 р. даний показник складає 0,01 грн, що аналогічно на 0,0021 менше від 2018 р (-28,36%).

Коефіцієнт зносу розраховується як відношення суми нарахованого зносу до первісної вартості основних засобів на певну дату. Підвищення коефіцієнта зносу у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. на 0,45 (618%) свідчить про старіння устаткування. Необхідно зазначити, що даний показник має середнє значення відповідно до загальноприйнятих нормативів.

Згідно аналізу динаміки та структури майна, більшу частину (понад 90%) займають обортні активи.

Необортні активи, які характеризують виробничу потужність підприємства займають менше 10% від загальної частини активів. Спостерігається тенденція до збільшення в порівнянні з 2016р. на 66,3% за рахунок збільшення основних засобів на 68%. Відсутні нематеріальні активи, довгострокова дебіторська заборгованість та інші необортні активи.

Розглянемо динаміку активів ТОВ «УІТ», табл.2.3 та дод Е.

Таблиця 2.3

Динаміка майна (активів) ТОВ «УІТ» за 2016-2018 рр.

№ пор.	Показник	Роки			Абсолютне відхилення, базисне	Темп зміни, базисний, %
		2016	2017	2018		
1.	Необоротні активи, всього	9,2	26,1	15,3	6,1	66,30%
1.1	Незавершені капітальні інвестиції	0,3	0,3	0,3	0	0,00%
1.2	Основні засоби	8,9	25,8	15	6,1	68,54%
2.	Оборотні активи, всього	280,6	290,2	873,9	593,3	211,44%
2.1	Запаси	85,8	157,5	136,6	50,8	59,21%
2.2	ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	39,4	59,9	321,8	282,4	716,75%
2.3	Поточна ДЗ за розрахунками: з бюджетом	0,6	1,6	25,1	24,5	4083,33%
2.4	Інша поточна ДЗ	109,6	22,5	190,8	81,2	74,09%
2.5	Гроші та їх еквіваленти	1,4	19,7	35,4	34	2428,57%
2.6	Інші оборотні активи	43,8	29	164,2	120,4	274,89%
	АКТИВИ, всього	289,8	316,3	889,2	599,4	206,83%

Оборотні актив становлять понад 90% активів підприємства та спостерігається тенденція до збільшення у 2018р. на 211%. Основну частину оборотних активів займають запаси та інші оборотні активи.

Отже, можна зробити висновок, що увесь приріст активів на 599,4 тис. грн (206%) в 2018 р. в порівнянні з 2016р. відбувся за рахунок оборотних активів.

Згідно аналізу пасивів ТОВ «УІТ», основним джерелом формування майна підприємства є поточні зобов'язання, які у 2016 р. становили 95,89%, а в 2018 збільшились до 110,09%. Така структура джерел формування майна підприємства є ознакою низької фінансової стійкості підприємства, про те такий висновок є неоднозначним, оскільки інвестори зацікавлені в структурі, де переважає власний капітал, а самі підприємства зацікавлені в збільшенні позикового капіталу в обороті.

Проаналізуємо динаміку пасивів, табл.2.4 та дод.Є.

Таблиця 2.4

Динаміка майна (пасивів) ТОВ «УІТ» за 2016-2018рр.

№ пор.	Показник	Роки			Абсолютне відхилення, базисне	Темп зміни, базисний, %
		2016	2017	2018		
1.	Власний капітал, всього	11,9	15	-89,7	-101,6	-853,78%
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	0	0	0	0	0
1.2	Додатковий капітал	0	0	0	0	0
1.3	Непокритий збиток	11,9	15	-89,7	-101,6	-853,78%
2.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0
3.	Поточні зобов'язання і забезпечення	277,9	301,3	978,9	701	252,25%
3.1	Поточна КЗ за:				0	0
	довгостроковими зобов'язаннями	0	0	0	0	0
3.2	КЗ за товари, роботи, послуги	15,2	53,2	465,8	450,6	2964,47%
3.3	КЗ за розрахунками з бюджетом	14	23,8	3,6	-10,4	-74,29%
3.4	КЗ за розрахунками зі страхування	0,6	11,7	10,9	10,3	1716,67%
3.5	КЗ за розрахунками з оплати праці	14,3	44,2	12,4	-1,9	-13,29%
3.6	Інші поточні зобов'язання	233,8	301,3	486,2	252,4	107,96%
	ПАСИВИ, всього	289,8	316,3	889,2	599,4	206,83%

Дані, приведені в табл. 2.4, показують зміни в структурі власного капіталу, який складається з непокртого збитку. Відбувається тенденція зменшення на 101,6 тис.грн (853,78%). Такі зміни свідчать про ефективну роботу підприємства та підвищення ділової активності підприємства. Збільшення частки нерозподіленого прибутку свідчить також про розширений тип відтворення.

Протягом звітного періоду зобов'язання підприємства на 100 % складаються з поточних, що є негативним фактом і свідчить про нераціональну структуру балансу та високий ризик утрати фінансової стійкості.

Аналіз динаміки поточних зобовязань свідчить про тенденцію до збільшення у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. на 701 тис.грн (252,25%). Збільшення відбулось за рахунок зростання кредитних зобовязань за роботи та послуги на 450,6 тис.грн (2964%), а також зростання інших поточних зобов'язань на 252,4 тис.грн (107,96%).

Таким чином, збільшення балансу підприємства відбулося за рахунок збільшення:

- Оборотних активів на 211,44 %;
- Поточних зобов'язань на 252,25 %.

Такі зміни є в цілому негативними, тому що спостерігається зменшення власного капіталу. Крім того, підприємство не зуміло залучити довгострокові кредити банків, що може сприяти тимчасовому погіршенню фінансового стану, за умови, що притягнуті засоби не будуть заморожені на тривалий час в обороті.

Поаналізуємо фінансову стійкість підприємства ТОВ «УІТ», за 2016-2018рр, табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «УІТ»

Показник	Роки			Темп зміни, базисний, %	Нормативне значення
	2016	2017	2018		
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,04	0,05	-0,10	-1,14	0,4-0,6
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,96	0,95	1,10	-0,86	0,4-0,6
Коефіцієнт фінансового ризику	23,35	20,09	-10,91	-35,27	≤ 0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	-0,74	1,17	-0,06	≥ 0,1
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	0,01	-0,04	-0,12	-1,13	≥ 0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,03	-0,07	-0,77	-1,80	Середнє по галузі

Отже, згідно аналізу фінансової стійкості (див.табл.2.5) можна зробити висновок, що підприємство здатне самостійно профінансувати у 2016р. періоді 4% активів за рахунок власного капіталу, у 2017 – 5%, про те у 2018р. показник має відємне значення, що свідчить про повну залежність від зовнішніх інвесторів і є негативною тенденцією для підприємства.

Значення коефіцієнта концентрації позикового капіталу показника ТОВ «УІТ» протягом аналізованого 2016-2018рр. більше від нормативного, що свідчить про неповне використання фінансового та виробничого потенціалу компанії. У 2016р. 96% активів компанії фінансувалися за рахунок позикового капіталу, у 2017 – 95%, у 2018 понад 100%. В умовах стабільної роботи підприємства таке значення говорить про високий рівень фінансових ризиків.

Зменшення коефіцієнту фінансового ризику у 2018 р. в порівнянні з 2016 р. на 35,27% свідчить про посилення залежності підприємства від позикових коштів і, відповідно, зниженні його фінансової стійкості.

Маневреність власного капіталу є високою, і значення знаходиться у 2016 та 2018 р. вище нормативного значення. Власні кошти не повністю відволікаються на фінансування необоротних активів. Для вирішення проблеми можна, наприклад, залучити додаткові на довгостроковій основі - це дозволить досягти нормативного значення показника.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами нижче нормативного протягом всього аналізованого періоду, що свідчить про значну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. В умовах погіршення ринкової ситуації компанія, в такому випадку, не зможе продовжити свою діяльність. Тобто весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу.

Для підвищення показника можна оптимізувати структуру оборотних і необоротних активів, залучити додаткові кошти власників, змінити поточну дивідендну політику і реінвестувати чистий прибуток в компанію і т.д.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами за останні два роки – 2017-2018рр має відемне значення, що свідчить про зниження спроможності безперервного збутового процесу.

Згідно організаційно-економічної характеристики ТОВ «УІТ», можна зробити висновок, що підприємство займається розробкою та впровадженням інноваційних технологій в діяльність підприємств та автоматизацією бізнес-процесів. Організаційна структура підприємства потребує змін та адаптації до сучасних обсягів виробництва. Структура балансу складається на 90% з оборотних активів та на 95% позикового капіталу. Позитивні фінансові результати свідчать про прибутковість діяльності (збільшення прибутку у 2018 р. на 73%). Про те аналіз фінансової стійкості має негативну тенденцію, підприємство у 2018р. залежне на 100% від зовнішніх кредиторів. Проаналізуємо інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту ТОВ «УІТ» в наступному підрозділі кваліфікаційної роботи.

2.2 Інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

В ТОВ «УІТ» проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості відбувається з використанням інформаційних технологій за ініціативою власника або директора. Внутрішнім аудитором є бухгалтер, який керується нормативно-правовою базою, відображеною в табл.Ж.1. (дод.Ж)

Згідно даним (див. дод Ж. табл.Ж.1) можна зробити висновок, що бухгалтер дотримується законодавчих вимог відносно проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості.

На основі нормативно-правової інформаційної бази, на підприємстві розробляються внутрішні документи обліку розрахунків з покупцями та замовниками, що наведені у табл.2.6.

Таблиця 2.6

**Внутрішні робочі документи, що регулюють облік розрахунків
ТОВ «УІТ»**

Інформаційна база	Основний зміст
Облікова політика підприємства	Визначає способи організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, з урахуванням конкретних умов його діяльності.
Робочий План рахунків	Розроблений підприємством для себе робочий план рахунків, що вміщує лише ті рахунки, які мають практичне застосування для ТОВ «УІТ». Робочий план рахунків затверджений директором підприємства. Дотримується порядок використання кожного рахунка, встановленим інструкцією зі застосування плану рахунків.
Розроблені первинні документи	Видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, акт виконаних робіт, прибутковий та видатковий касовий ордер, та інші.

Облікова політика довгострокової дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» це сукупність засобів, методів та інструментів, що пов'язані між собою та створюють послідовність облікових дій починаючи з реєстрації господарської операції і до складання відповідного звіту, та призначена для забезпечення потреб управлінської діяльності і прийнятті ефективних релевантних управлінських рішень.

З метою збору та опрацювання інформації про дебіторську заборгованість та відображення операцій за нею в бухгалтерському обліку у Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій ТОВ «УІТ», за зразком затвердженим наказом Міністерства фінансів 31 України № 291 від 30.11.1999 року передбачено рахунки класів 1 «Необоротні активи» та 3 «Кошти, розрахунки та інші активи».

Для обліку довгострокової дебіторської заборгованості Планом рахунків передбачено рахунок 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи».

Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 року до цього рахунку вводяться такі субрахунки :

- 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду»;
- 182 «Довгострокові векселі одержані»;
- 183 «Інша дебіторська заборгованість»;
- 184 «Інші необоротні активи».

Для обліку довгострокової дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» застосовуються тільки перші три субрахунки. Аналітичний облік довгострокової дебіторської заборгованості та інших необоротних активів ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення, за видами інших необоротних активів.

Основні проводки з обліку розрахунків з покупцями та замовниками наведені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Облік розрахунків з покупцями і замовниками ТОВ «УІТ»

Первинний	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
Договір,	Вартість наданих послуг	36	70
Виписка банку	Зарахування коштів від покупців і	30,31	36
Договір,	Відображена заборгованість	34	36
Довідка	Списана дебіторська заборгованість,	38	36
Довідка	Аванси, зараховані в часткову оплату	681	36
Договір, Претензіц. лист	Визнання штрафів, пені, неустойок, пред'явлених	948	36

На суму оплати за надані послуги покупцям і замовникам ТОВ «УІТ» та на суму нарахованого ПДВ на виручку здійснюють наступні записи: Дебет 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», Кредит 70 «Доходи від реалізації» та Дебет 70 «Доходи від реалізації», Кредит 64 «Розрахунки за податками та платежами».

При попередній оплаті рахунків операції з вітчизняними покупцями (замовниками) ТОВ «УІТ» використовуються рахунки 681, 361 та інші, що представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Облік розрахунків з покупцями та замовниками при попередній оплаті

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1.	Отримано передоплату за товари	311	681
2.	Нарахована сума податкового зобов'язання	643	641
3.	Відображено дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	361	702
4.	Нарахована сума податкового зобов'язання	702	641
5.	Списано аванс	681	361
6.	Повернено покупцю залишок авансу	681	311
7.	Коригування суми ПДВ	643	641
8.	Собівартість реалізації	902	28

У випадку передоплати (див. табл.2.8), ТОВ «УІТ» виставляє рахунок замовнику на суму авансового платежу, вказуючи договір та вид послуг (дод. 3). Після виконання умов договору та визначення фактичних витрат на розробку та впровадження технології, сторони підписують акт наданих послуг (дод. И) на різницю між вартістю наданих послуг та авансовим платежем .

На субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» аналітичний облік ведеться в гривнях і валюті, обумовлений договором.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками на товаристві «УІТ» ведеться за кожним покупцем і замовником, за кожним пред'явленим до сплати рахунком у Відомості аналітичного обліку по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» складаються в програмі 1С, що використовує підприємство, у розділі «Бухгалтерська та податкова звітність».

Залишки за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» на кінець звітного періоду показуються в розгорненому вигляді: по дебету рахунку – суми заборгованості покупців, по кредиту – суми передоплати, під які не надані послуги, а також суми переплат, під які не надані послуги, а також суми переплат, що підлягають поверненню.

На ТОВ «УІТ» облік на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» проводиться, а сам резерв не створюється. Відповідно до Наказу про облікову політику створення резерву сумнівних боргів не передбачено, а також не зазначений порядок обліку та основні моменти щодо обліку та організації дебіторської заборгованості. Причинами цього, на нашу думку, є те, що створення такого резерву передбачає вилучення з обороту коштів, які можна було б спрямувати в інші сфери діяльності. Якщо має місце виникнення сумнівної дебіторської заборгованості перед звітним податковим періодом, то бухгалтер підприємства виконує проведення по її списанні. У випадку повернення таких заборгованостей, бухгалтер виконує проведення навпаки: перераховує дебіторську заборгованість, визнаються доходи і вже у наступному податковому періоді на цю суму подають податкову звітність.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що ТОВ «УІТ» для проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості керується обов'язковими нормативно-правовими актами, дотримується стандартів та інструкцій, а також застосовує програму 1С «Бухгалтерська та податкова звітність» для отримання інформації, що мінімізує допуск технічних помилок в оформленні результатів.

Висновок до розділу 2

Об'єктом дослідження обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «УІТ», основним видом діяльності якого є розробка та впровадження програмного забезпечення. Згідно проведеного дослідження, підприємство має лінійно-функціональну структуру управління, тобто підлеглі отримують вказівки як від директора підприємства, так і від функціонального менеджера.

На підприємстві відсутні відділ та служба внутрішнього аудиту, даним процесом займається бухгалтер за вказівкою директора або власника підприємства.

Аналіз фінансово-господарських показників свідчить про прибутковість діяльності підприємства, ефективність управління витратами, про те коефіцієнт зносу обладнання у 2018 р. становить 52%, що свідчить про необхідність його оновлення.

Структура активів складається на 90% з оборотних та на 110% з поточних зобов'язань, що може призвести до погіршення фінансового стану підприємства у майбутньому.

Аналіз інформаційного забезпечення внутрішнього аудиту свідчить про дотримання законодавства у формуванні фінансової звітності та проведенні обліку дебіторської заборгованості. Про те, відсутні шляхи вирішення проблем з сумнівними боргами, за рахунок чого у 2018 р. відбулось суттєве накопичення даного виду заборгованості.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1 Особливості організації внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості

В попередньому розділі кваліфікаційної роботи ми виявили, що на підприємстві відсутня служба та відділ внутрішнього аудиту. Внутрішнім аудитором на підприємстві ТОВ «УІТ» є бухгалтер, який за вказівкою директора або власника проводить аудит дебіторської та кредиторської заборгованості.

Проаналізувавши фінансову звітність за 2016-2018рр, виявлено, що у 2018 р. дебіторська заборгованість збільшилась на 715% в порівнянні з 2016 р. та становить 321,8 тис.грн, що свідчить про необхідність ретельного планування, організації та проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості.

Внутрішній аудит дебіторської заборгованості в ТОВ «УІТ» проводиться з метою підтвердження достовірності, повноти та якості інформації, що надається у фінансових звітах. Також відслідковування та аналізування актуальності проведених розрахункових операцій, а в результаті правильність визначення фінансового результату.

На ТОВ «УІТ» внутрішній аудит дебіторської заборгованості проводиться за трьома напрямками: аудит розрахунків з покупцями та замовниками, аудит розрахунків з підзвітними особами та аудит розрахунків з іншими дебіторами.

Розглянемо етапи внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ», рис.3.1.

Згідно (див. рис.3.1), проведення аудиту відбувається в декілька етапів – ознайомлення з документацією, перевірка та надання висновків та

рекомендацій. Аудитор спочатку вивчає договори про співпрацю та їх економічну доцільність.

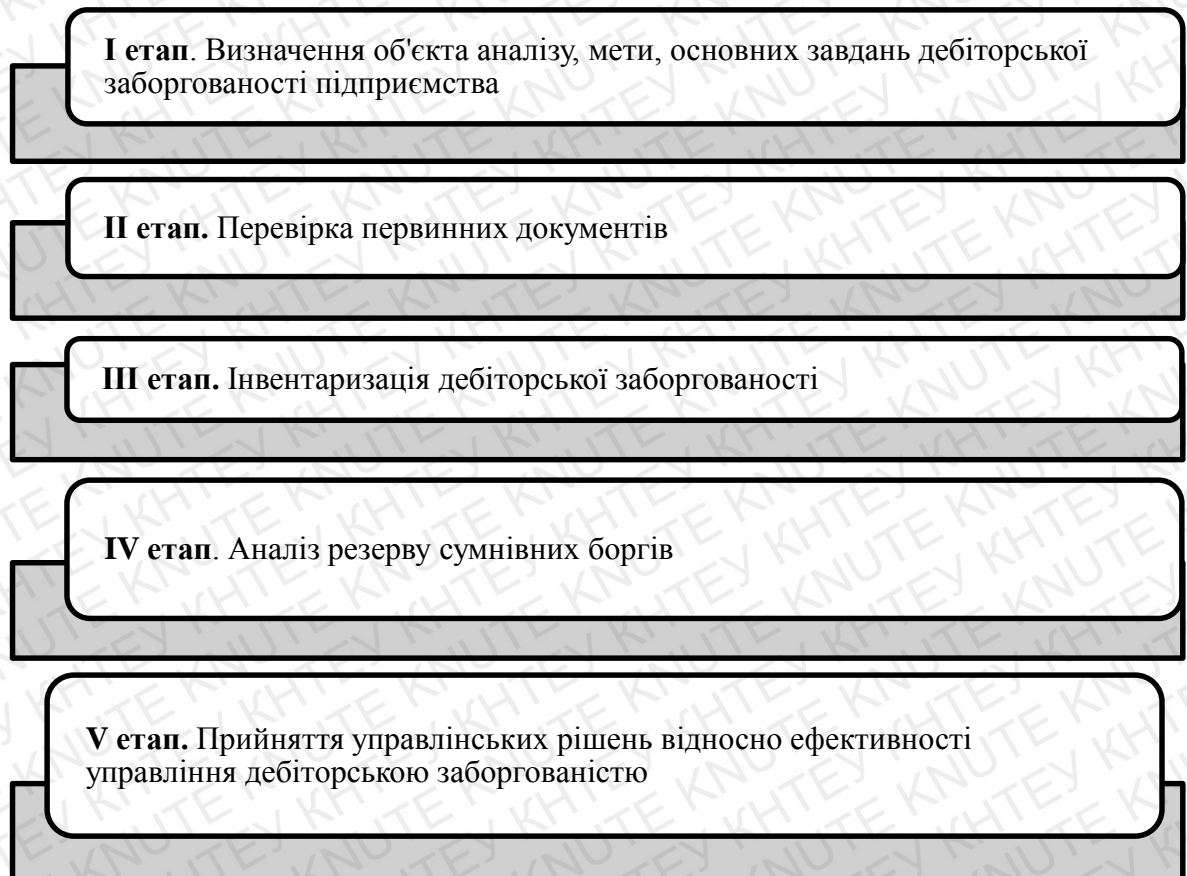

Рис. 3.1 Етапи проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»

Далі аудитор здійснює перевірку накладних, рахунків, виписок з банків. Співставляє їх достовірність.

Після чого аудитор переходить до інвентаризації розрахунків. Суть інвентаризації полягає у виявленні за відповідними документами її залишків і ретельній перевірці обґрунтованості сум, які обліковуються на рахунках.

Далі аудитор перевіряє резерви сумнівних боргів та досліджує достовірність їх внесення.

Заключним етапом є дослідження ефективності управління заборгованістю підприємства та розробка рекомендацій щодо покращення платіжної ситуації.

На нашу думку, доречно додати етап здійснення перевірки повноти і достовірності відображення у фінансовій звітності дебіторської заборгованості за розрахунками за надані ТОВ «УІТ» послуги. Адже інвентаризація лише фіксує наявність заборгованості, а перевірка резерву сумнівних боргів узагальнює наявність та термін давності боргу, про те заборгованість яка наявна і обумовлена заключеним договором з клієнтом без даного етапу не враховується, що робить проведений аудит неповним та не раціональним.

Оскільки, гарантією достовірності та результативності аудиту є його правильне планування. Тому перед початком аудиту, складається план перевірки та затверджується вищим керівництвом. **План проведення внутрішнього аудиту відображено в додатку І.** Даний план складається з 11 пунктів перевірки, в якому вказані вид, терміни та обсяг процедури оцінки ризиків, наменування документу, що перевіряється та методичні прийоми згідно вимог стандартів МСА.

У **додатку І відображено програму** проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ».

У вказаній програмі 9 пунктів проведення перевірки, з зазначеною процедурою та кінцевим терміном виконання. Також акцентується увага на проблемах, які потребують вирішення. В залежності від проблем, ставляться завдання проведення аудиту і виконуються вони різними методами.

Отже, організація внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» покладена на бухгалтера за вказівкою власника або директора. Акцентування уваги відводиться на встановлення правильності та раціональності відображення заборгованості у фінансовій звітності підприємства. Про те, ми вважаємо, що такий аудит не завжди є об'єктивним, оскільки бухгалтер підпорядкований власнику і директору підприємства та є зацікавленою особою в позитивних результатах дебіторської заборгованості. Тому пропонуємо включити в штат підприємства аудитора за сумісництвом, який буде один раз у квартал проводити внутрішній аудит. Працівник може

працювати за сумісництвом, що скоротить оплату праці, на відміну від постійної основи. Розглянемо переваги та недоліки впровадження в штат додаткової одиниці аудитора для ТОВ «УІТ», табл.3.1.

Таблиця 3.1

Переваги та недоліки впровадження посади внутрішнього аудитора для ТОВ «УІТ»

Переваги	Недоліки
Незалежна та об'єктивна оцінка	Нарахування оплати праці
Професіоналізм та досвід у проведенні перевірок	Можливе призупинення певних робочих процесів
Відсутність витрат на навчання	Низький рівень знань бізнес-процесів даного підприємства
Без зупинки всього робочого процесу підприємства	Виділення робочого місця

Згідно табл.3.1, існує ряд переваг та недоліків при введенні в штат додаткову одиницю аудитора, про те при прийнятті рішення відносно отримання даних послуг, потрібно враховувати мету, з якою проводиться аналіз – формальність чи реальна потреба у дослідженні проблем підприємства.

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що організацією внутрішнього аудиту ТОВ «УІТ» займається бухгалтер, за вказівкою власника або директора. Бухгалтер проводить аудит в 5 етапів, про те ми пропонуємо впровадити ще один – де відбувається не лише інвентаризація заборгованості та аналіз резерву сумнівних боргів, але й аудит дебіторської заборгованості за надані послуги. Також ми рекомендуємо додати в штат посаду внутрішній аудитор за сумісництвом.

Розглянемо методи внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» у наступному підрозділі роботи.

3.2 Методика внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості та пропозиції щодо її удосконалення

Враховуючи мету проведення аудиту дебіторської заборгованості по кожному етапу перевірки (рис.3.1), виділено індивідуальні процедури (дод. Й) здійснення аудиту ТОВ «УІТ».

Під час проведення аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» та при виконанні відповідних аудиторських процедур аудитор використовує різні методи вибору елементів (дебіторів) для тестування: вибір усіх елементів (100 % дослідження), вибір окремих елементів та аудиторська вибірка.

Доречність застосування обраного методу вибору елементів або їх поєднання залежить від мети аудиту, наявної інформаційної бази та ризиків. Саме для внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» застосовується вибір окремих елементів та аудиторська вибірка.

При використанні аудиторської вибірки під час виконання аудиторських процедур стосовно підтвердження наявності та оцінки дебіторської заборгованості аудитор застосовує метод відбору монетарних елементів вибірки на основі вартісної величини. Тобто необхідно ідентифікувати елементи вибірки як окремі монетарні одиниці, що складають суттєву вартісну величину від всієї генеральної сукупності.

Дослідимо динаміку дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ, табл.3.2.

Згідно динаміки дебіторської заборгованості (див.табл.3.2), можна зробити висновок, що оборотність дебіторської заборгованості у 2018 р. зменшилась на 73% та становить 5 обертів на рік. В свою чергу період погашення збільшився на 371% становить 71,28 днів за один оберт, відповідно зростає ризик її неповернення.

Частка дебіторської заборгованості серед оборотних коштів у 2018 р. зросла до 60% (на 182%), що свідчить про скорочення мобільності структури майна підприємства.

Таблиця 3.2.

Показники якості дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»

Показник	Методика розрахунку	Значення показника			Абсолютн е відхиленн я, базисне	Темп зміни, базисний,%
		2016р.	2017 р	2018 р		
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Коб)	$K_{об} = \frac{ЧДр}{Дз}$, де ЧДр -чистий дохід від реалізації продукції Дз - дебіторська за боргова+6-9*69ність	18,2	28,14	5,05	-13,5	-73%
Період погашення (Обдн)	$Обдн = \frac{360}{K_{об}} = \frac{Дз}{Вр} * T$, де T - тривалість дебіторської заборгованості	19,2	12,79	71,28	52,08	371%
Частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних коштів (Удз)	$Удз = \frac{Дз}{Обз} * 100$, де Обз - загальний обсяг оборотних коштів	33,2	29,22	60,62	27,42	182%

Рис. 3.2. Динаміка показників якості дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»

Спостерігається позитивна динаміка, що дозволяє зробити висновок, що на сьогодні підприємство забезпечує достатній контроль за погашенням дебіторської заборгованості. Частка дебіторської заборгованості в загальному

обсязі оборотних коштів не є значною і становила у 2017 році всього 3 % та значно зменшилась у порівнянні з попереднім роком – приблизно на 8 %.

Це негативна динаміка – підприємство збільшує відносний обсяг дебіторської заборгованості, що знижує рівень мобільності поточних активів.

Отже, за розрахованими показниками можна зробити висновки про те, що підприємство не контролює стан дебіторської заборгованості у 2018р., та допускає виникнення прострочених платежів, а отже не володіє достовірною та актуальною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Вважаємо за доречне проаналізувати співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості, табл.3.3.

Таблиця 3.3

**Порівняльний аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості
ТОВ «УІТ»**

Показники	Дебіторська заборгованість			Кредиторська заборгованість			Перевищення дебіторської заборгованості, раз		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Заборгованість за товари, роботи, послуги	22,7	39,4	321,8	44,6	53,2	465,8	1,96	1,35	1,45
Заборгованість за розрахунками з бюджетом	3	0,6	1,4	3,1	23,8	3,6	1,03	39,67	2,57
Заборгованість за розрахунками з оплати праці	-	-	-	14,3	44,2	12,4	-	-	-
Інші види заборгованості	119,6	22,5	190,8	233,8	301,3	978,9	2,13	13,39	5,13
Разом	135,3	62,5	514	295,8	422,5	1460,7	2,19	6,76	2,84

При аналізі дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги ТОВ «УІТ» спостерігається тенденція росту дебіторської заборгованості, отже відбувається збільшення наданих послуг підприємством та нарощення можливості при повному покритті зобов'язань за рік, реалізувати частину послуг в кредит для збільшення обсягів реалізації та нарощування бази

покупців та замовників. Згідно аналізу табл.3.4, кредиторська заборгованість за роботи та послуги перевищує дебіторську у 2016 р. майже в 2 рази, у 2017 р зменшилось до 1,35 рази, а в 2018 р. 1,45 раз. Тобто показник знаходиться в межах нормативного значення, оскільки кредиторська перевищує дебіторську не більше ніж в два рази та не менше ніж в 1,5.

Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом перевищує дебіторську у 2016р. в 1 раз, про те у 2017 р. перевищення збільшилось до 39 разів та до 2,5 разів у 2018 р.

Дебіторської заборгованості за розрахунками з оплати праці у підприємства за аналізований період відсутня, на відміну від кредиторської, яка має перемінну тенденцію до зменшення.

Дебіторська заборгованість по іншим заборгованостям менша від кредиторської у 2016 р. в два рази, що в межах норми, про те у 2017 р. за рахунок збільшення кредиторської – у 13 разів, а у 2018 р. за рахунок збільшення обоз заборгованостей – у 5 разів, що також більше від нормативного значення і свідчить про порушення фінансової стійкості підприємства та неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованостями.

На рис. 3.3 та 3.4 відображено динаміку кредиторської та дебіторської заборгованостей.

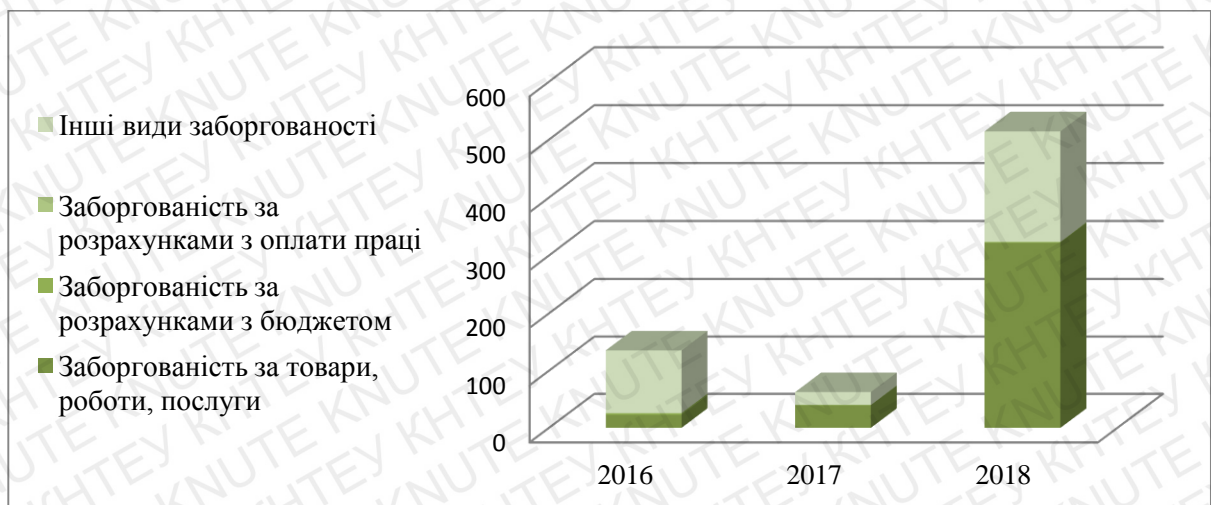

Рис. 3.3 Динаміка дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»

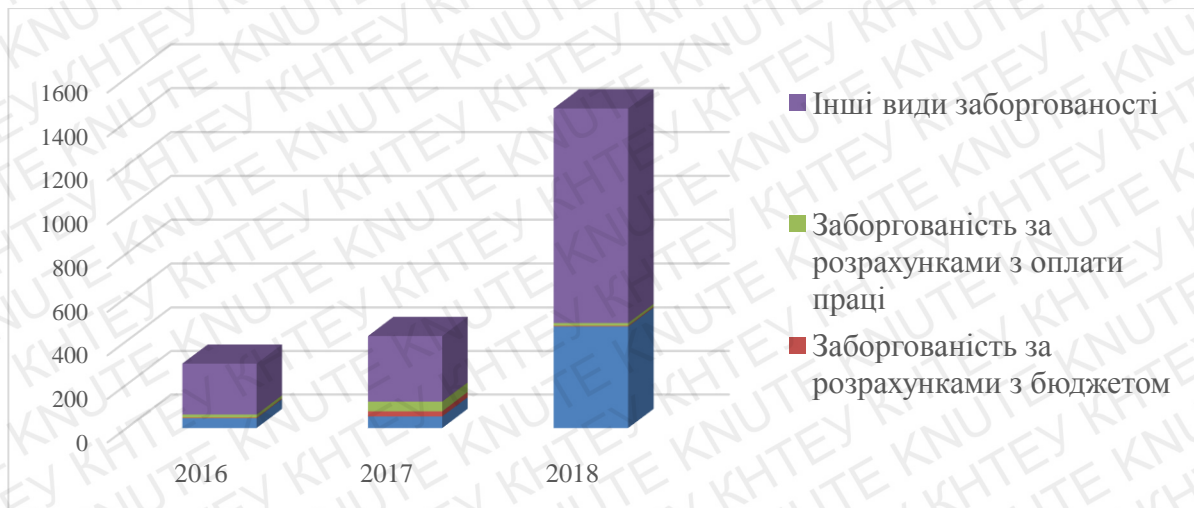

Рис. 3.4 Динаміка кредиторської заборгованості ТОВ «УІТ»

Згідно аналізу, можна зробити висновок, що основну частку дебіторської заборгованості займає заборгованість за товари та послуги, а серед кредиторської – інші види заборгованості.

Отже, підсумовуючи, варто зауважити, що ТОВ «УІТ» повинно подбати про стабілізацію співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованостей, адже високе негативне значення показує, що підприємство суттєву частку послуг надає в кредит.

Отже, в результаті проведеного дослідження, пропонуємо наступні вдосконалення:

1. Провести зміни в організаційній структурі, а саме впровадити додаткову посаду – внутрішній аудитор. Оскільки підприємство постійно збільшує обсяги діяльності, нарощує кількість клієнтів, відповідно зростає рівень заборгованості, який потребує суворого контролю. У випадку впровадження аудитора в штат ТОВ «УІТ», даний контроль буде ретельнішим та регулярним, аудитор впровадить на поточній основі проведення перевірок, чим покращить фінансовий стан підприємства.

При створенні цієї посади, на нашу думку, слід враховувати: економічну ефективність від його функціонування; способи відшкодування витрат на аудит; величину підприємства і його фінансові можливості.

2. Рекомендуємо розробити і затвердити «Положення про організацію системи внутрішнього аудиту», що дозволило б регламентувати створення та діяльність внутрішнього аудитора. В посадових інструкціях повинні бути чітко визначені функціональні обов'язки, а внутрішньому аудитору надано можливість доступу до будь-якої необхідної інформації.

3. В ході проведеного дослідження, ми виявили у 2018 р. суттєве підвищення дебіторської заборгованості. На рис.3.5, відображено рекомендації, щодо поліпшення даної тенденції.

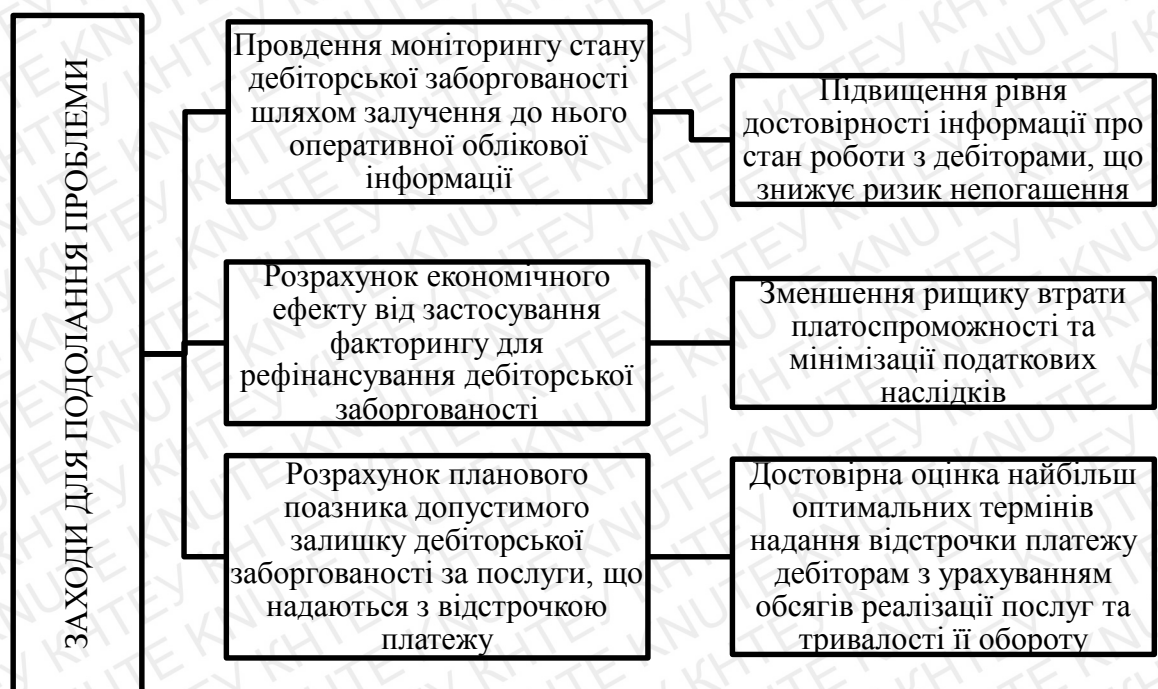

Рис. 3.5 Шляхи вирішення проблем щодо недоотримання коштів з дебіторської заборгованості на ТОВ «УІТ»

Саме внутрішній аудитор, що буде включено в штат підприємства займатиметься розробкою програми та контролем її виконання для вирішення недоотримання коштів шляхом проведення моніторингу дебіторської заборгованості із залученням оперативної інформації, що знизить ризик недоотримання грошей та розрахунку максимально допустимої відстрочки платежу за реалізовану продукцію та товари, що стабілізує надходження коштів на підприємство.

Якісна організація аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» є запорукою забезпечення мінімальних гарантій для користувачів фінансової звітності щодо достовірності, реальності, повноти і законності наведеної інформації про неї.

Таким чином, для ефективного функціонування підприємства ТОВ «УІТ» важливо здійснювати внутрішній аудит дебіторської заборгованості. В межах вдосконалення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості на підприємстві рекомендується розробити схему його проведення, перелік аудиторських процедур та робочі документи аудиторської перевірки.

Отже, запорукою якісного аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ», є правильно проведене його попереднє планування, вибір адекватної стратегії та складання детального плану даного сектору аудиту.

Висновок до розділу 3

В результаті дослідження організації та методики проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ» ми виявили, що внутрішній аудит проводиться в 5 етапів, серед яких ознайомлення, аналіз та узагальнення висновків. Про те, на нашу думку, доречно додати етап аналізування дебіторської заборгованості за надані послуги. Також ми запропонували вдосконалити організаційну структуру, у зв'язку зі збільшення обсягів діяльності та виявленні потреби у постійному моніторингу дебіторської заборгованості. Запропоновано ввести в штат додаткову посаду внутрішнього аудитора, який може працювати за сумісництвом та постійно моніторити інформацію.

Також проаналізовано дебіторську заборгованість методом порівняння її з кредиторською і виявлено, що показники знаходяться в межах норми, тобто кредиторська заборгованість переважає дебіторську. Про те показник у 2018 р. потребує контролю В результаті запропоновано шляхи вдосконалення управління дебіторською заборгованістю.

ВИСНОВКИ

Для дослідження організації та методики внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості було поставлено та виконано наступні завдання:

1) Отже, при дослідженні сутності внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості виявлено велику кількість підходів до класифікації дебіторської заборгованості. Різні автори по різному підрозділяють дану заборгованість. Враховуючи думку науковців, ми пропонуємо виділити такі основні класифікаційні ознаки дебіторської заборгованості: за строками погашення, за ступенем спорідненості з контрагентами та за об'єктами виникнення;

2) Під час дослідження обґрунтовано доцільність застосування внутрішнього аудиту на підприємстві, як одного з найнадійніших способів контролю за станом обліку і ефективністю функціонування системи внутрішньогосподарського обліку. Розглянено систему обліку розрахунків заборгованості, досліджено важливість проведення внутрішнього аудиту розрахунків з дебіторами і кредиторами та розроблено модель його організації, що сприятиме підвищенню контролю за термінами непогашення заборгованостей;

3) Для розкриття теми випускної кваліфікаційної роботи, проведено дослідження підприємства ТОВ «УІТ». Це інноваційна компанія, яка спеціалізується на побудові ефективних систем обліку та управління шляхом автоматизації бізнес-процесів компанії. УІТ входить до Всеукраїнської Співки Автоматизаторів Бізнесу (САБ), що об'єднує професіоналів в області автоматизації бізнесу, які використовують сучасні програмні продукти і платформи для автоматизації бізнес-процесів.

Організаційна структура підприємства потребує змін та адаптації до сучасних обсягів виробництва. Структура балансу складатиметься на 90% з оборотних активів та на 95% позикового капіталу. Позитивні фінансові результати свідчать про прибутковість діяльності (збільшення прибутку у

2018 р. на 73%). Про те аналіз фінансової стійкості має негативну тенденцію, підприємство у 2018р. залежне на 100% від зовнішніх кредиторів;

4) ТОВ «УІТ» для проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості керується обов'язковими нормативно-правовими актами, дотримується стандартів та інструкцій, а також застосовує програму 1С «Бухгалтерська та податкова звітність» для отримання інформації, що мінімізує допуск технічних помилок в оформленні результатів;

5) Організацією внутрішнього аудиту ТОВ «УІТ» займається бухгалтер, за вказівкою власника або директора. Бухгалтер проводить аудит в 5 етапів, про те ми пропонуємо впровадити ще один – де відбувається не лише інвентаризація заборгованості та аналіз резерву сумнівних боргів, але й аудит дебіторської заборгованості за надані послуги. Також ми рекомендуємо додати в штат посаду внутрішній аудитор за сумісництвом;

6) ТОВ «УІТ» повинно подбати про стабілізацію співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованостей, адже високе негативне значення показує, що підприємство суттєву частку послуг надає в кредит.

В результаті проведеного дослідження, пропонуємо наступні вдосконалення:

- провести зміни в організаційній структурі, а саме впровадити додаткову посаду – внутрішній аудитор.

- рекомендуємо розробити і затвердити «Положення про організацію системи внутрішнього аудиту», що дозволило б регламентувати створення та діяльність внутрішнього аудитора. В посадових інструкціях повинні бути чітко визначені функціональні обов'язки, а внутрішньому аудитору надано можливість доступу до будь-якої необхідної інформації.

- в ході проведеного дослідження, ми виявили у 2018 р. суттєве підвищення дебіторської заборгованості і запропонували заходи з вирішення даної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (в редакції від 16.10.2012 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. N 436-IV / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 436-15, станом на 04.07.2013р. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 435-15, станом на 04.07.2013р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 2755-17, станом на 04.07.2013р. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Алпато Н. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві // Все про бухгалтерський облік. – 2015. – № 119. – С. 69- 73.
6. Белоусов А. Внутренний аудит: перспективы развития и методика организации на предприятиях // Бухгалтерский учёт и аудит. – 2018. – № 2. – С. 54-58.
7. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси України. – 2016. – № 12. – С. 24-37.
8. Білуха Н.А. Курс аудита: Підручник. – 2-ге вид, перероб. – К: Вища школа.: КОО Т-во «Знання», 2018. – 574с. – ISBN 966-365-72-5
9. Бокун О. Розвиток внутрішнього аудиту в Україні // Вісник НБУ. – 2018. – № 1. – С. 11-14.
10. Боліцька В.В. Борги підприємств України: проблеми не розв'язуються // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – № 2. – С. 48-60.

11. Бондарева О. Резерв сумнівних боргів: зміни чи без змін?! // Бухгалтерія. – 2017. – № 10. – С. 33-35.
12. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. – М.: Книжный мир. – 2015. – 860 с. – ISBN 978-5-8041-0337-9
13. Бурцев В.В. Организация внутреннего аудита // Финансовый менеджмент. – 2015. – № 6. – С. 99-113.
14. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. / Ф.Ф.Бутинець, С.М.Лайчук, О.В.Олійник, М.М.Шигун. – Житомир : ПП «Рута», 2018. – 472 с. – ISBN 966-7570-64-9
15. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандарти і кореспонденція рахунків, звітність: навчальний посібник для студентів вузів. / проф. Ф.Ф.Бутинець, доц. Н.М.Малюга – Житомир : ЖІТІ, 2018. – 480 с. – ISBN 966-7570-14-2
16. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2018. – 608 с. – ISBN 966-7570-63-0
17. Вишневський М. Інвентаризація розрахунків // Податки та бухгалтерський облік (укр.). – 2018. – №88 – С. 12-13.
18. Войналович О. М. Організація бухгалтерського обліку: загальні основи // Податки та бухгалтерський облік. – 2014. – №55. – С. 5-12.
19. Гольцова С.М. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / С.М.Гольцова, І.Й.Плікус. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2016. – 255 с. – ISBN 966-680-231-7.
20. Городянська Л. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / Л.Городянська. Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. – № 6. – С. 9-17.
21. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / Н.М.Грабова.– 6-е вид. – К.: А.С.К., 2018.– 266 с.– ISBN 966-53-294-5
22. Гриб Ю. Безнадійна заборгованість // Бухгалтерія. – 2018. – № 30. – С. 23-27.

23. Губіна І. Інвентаризація розрахунків / І.Губіна // Бухгалтерія. – 2018. – № 39. – С. 43-48.
24. Завгородний, В.П. Бухгалтерський учет в Україні с использованием Национальных стандартов: учебное пособие / В.П.Завгородний.
25. Зубрицька, І. Резерв сумнівних боргів – як його показати в балансі // Дебет-Кредит. – 2018. – № 4. – С. 12-17.
26. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових засобів, документів та розрахунків // Баланс. – 2019. – № 6(183). – С.5-14.
27. Карпова В. Туманність вітчизняного підзвіту / В.Карпова // Бухгалтерія. – 2018. – № 11. – С. 51-54.
28. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навч. посіб. / Г.Кім., В.В.Сопко, С.Г.Кім. – Київ : Центр навчальної літератури, 2014. – 510 с. – ISBN 966-8568-42-7.
29. Корніюк О. Карткові розрахунки: пріоритети розвитку / О.Корніюк // Бухгалтерія. – 2018. – № 14. – С. 69-71.
30. Краснокутська Л. Відрядження по Україні та за кордон / Л.Краснокутська. Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 7. – С.17- 23.
31. Кужельний М. Теоретичні аспекти бухгалтерського обліку / М. Кужельний // Бухгалтерський облік і аудит : Науково-практичний журнал. – 2018. – № 8/9. – С. 45-49.
32. Кулаковская Л.П. Основы аудита: учебное пособие для вузов / Л.П.Кулаковская, Ю.В.Пича. – 2-е изд., исправл. и доп. – К.: Каравела, 2014.– 496 с.– ISBN 966-96076-4-7
33. Левицька Н. М. Як ефективно оптимізувати документообіг // Податкове планування. – 2016. – №3. – С. 22-23
34. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: навч. посіб. – Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2013. – 524 с. – ISBN 966-8788-54-7.

35. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 12. – С.12-18.
36. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 12. – С. 34-42.
37. Мних Є. Економічний аналіз у системі антикризового управління підприємством. Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. – № 6. – С. 33-37.
38. Ніколаєнко, О. Деякі аспекти аналізу дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 7. – С. 141-146.
39. Облік типових операцій (облік розрахунків) // Податки та бухгалтерський облік. – 2017. – № 96. – С.3-64.
40. Офіційний сайт підприємства: <https://YIT.kiev.ua>
41. Павлюк І. Проблеми бухгалтерського обліку реалізації товарів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 1. – С. 41-54.
42. Петрик О. Аудит дебіторської заборгованості відповідно до П(С)БО // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 7. – С. 10-19.
43. Романів Є.М. Контроль і ревізія: навч.посіб / Є.М.Романів, Р.Л.Хомяк, А.С.Мороз, М.В.Корягін. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2018. – 320 с. – ISBN 966-7597- 30-X
44. Рубан Н. Оформлення розрахунково-касових документів / Н.Рубан. – 2019. – № 9. – С. 28-31
45. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту / В.С.Рудницький. – Тернопіль: «Економічна думка», 2018. – 192 с. – ISBN 966-9645-18-2
46. Савчук В. Внутрішній аудит в системі управління корпоративним підприємством / В.Савчук // Економіка України. – 2019. – № 5. – С. 50-56.
47. Самарченко О. Облік і списання грошової заборгованості / О.Самарченко. Бухгалтерія. – 2018. – № 48. – С. 33-38.

48. Соколов Я.В. Бухгалтерский учёт: от истоков до наших дней: учеб. пособ. для вузов / Я.В.Соколов. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2016. – 638 с.
49. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник для студ.екон.спец.вищ.навч.закл. – 6-те вид. / Н.М.Ткаченко. – Київ : А.С.К., 2017. – 784 с. – ISBN 966-3455- 67-9. 129
50. Усач Б.Ф., Душко З.О., Колос М.М. Організація і методика аудиту – К.: Знання, 2016. – 295 с. – ISBN 966-388-45-8
51. Хомин П. Ведомость аналитического учёта расчёта с покупателями и заказчиком. Необходимость усовершенствования // Бухгалтерский учёт и аудит. – 2018. – № 11. – С. 15-20.
52. Чумакова І. Аудит ефективності: зарубіжний досвід та українські реалії / Бухгалтерський облік і аудит. – 2019. – № 1. – С. 55-61.

ДОДАТКИ

«Визначення сутності поняття «дебіторська заборгованість»

Автор	Визначення сутності поняття
А. Ю. Редько, А. Ф. Вещунова, Р. А. Слав'юк	це грошові кошти, які дебітори повинні сплатити підприємству
Л.Е. Алексеева, І.О. Бланк, Е.П. Козлова, М.Я. Коробов, Е.М. Причепій, А.М. Черній, В.Д. Гвоздецький, М.С. Мочерний, О.М. Кияшко	це борги (та ін.).
І.О. Бланк	під дебіторською заборгованістю необхідно розуміти суму заборгованості на користь підприємства, що представлена фінансовими зобов'язаннями юридичних та фізичних осіб по розрахунках за товари, роботи, послуги, видані аванси та ін.
О.М. Кияшко	визначає дебіторську заборгованість як суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, що виникла в результаті минулих подій, яку кредитор має право вимагати відшкодувати
Г. Г. Кірейцев, І. Бернар	це боргові вимоги
Л.О. Лігоненко	включені у склад активів підприємства майнові вимоги до інших осіб, які являються боржниками у відносинах, що виникають за різних обставин
Н.Ю. Зудіна	визначає поняття «дебіторська заборгованість» як право організації на поступлення фінансових і нефінансових активів, яке виникає із зобов'язань юридичних та фізичних в процесі господарської діяльності
Л.В. Черненко	вважає, що дебіторська заборгованість є правами (вимогами), що належать продавцю (постачальнику) як кредитуру на отримання боргів контрагентами, та фінансовим ресурсом, що тимчасово вилучений з кругообігу і підлягає поверненню в майбутньому
Т.М. Мараховська і О.С. Любенко	зазначають, що дебіторська заборгованість – елемент оборотного капіталу, сума боргів фізичних та юридичних осіб підприємству
О.С. Іванілов	вважає, що це – складова частина оборотного капіталу, яка передбачає певні вимоги до фізичних та юридичних осіб з оплати товарів, продукції, робіт
Т.В. Момот	ототожнює дебіторську заборгованість із безвідсотковою позикою контрагентам
Дж. К. ван Хорн і Дж. М. Вахович	визначають дебіторську заборгованість як грошові суми, які клієнти винні фірмі за товари, роботи, послуги. Вони вважають, дебіторську заборгованість частиною оборотних активів (інша назва – розрахунки дебіторів або ж розрахунки до отримання)
А Юджин Ф. Брігхем та Майкл С. Ерхардт	визначають дебіторську заборгованість як суми, які компанії-споживачі винні нашій компанії

Додаток Б
Таблиця Б.1

Класифікація дебіторської заборгованості авторами.

Автор	Класифікація
О.І. Кобилянська	<p>1) за причинами виникнення: виправдана (заборгованість, строк погашення якої ще не настав або становить менше ніж один місяць і яка пов'язана з нормальним строком документообігу) та невиправдана (прострочена заборгованість, а також заборгованість, пов'язана з помилками в оформленні розрахункових документів, з порушенням умов господарських договорів);</p> <p>2) за ступенем ймовірності погашення: сумнівна (заборгованість, відносно якої у підприємства є невпевненість у її погашенні боржником), безнадійна (заборгованість, відносно якої у підприємства є впевненість у непогашенні її боржником та щодо якої минув строк позовної давності) та нормальна (заборгованість, щодо якої існує впевненість у погашенні</p>
Л.О. Лігоненко та Н.М. Новікова	<p>поділяють дебіторську заборгованість залежно від строків позовної давності на прострочену – заборгованість, терміни виконання якої на момент складання балансу порушені дебіторами, та непрострочену – заборгованість, терміни виконання якої на момент складання балансу не наступили</p>
Ф.Ф. Бутинець	<p>у більшості випадків можна визначити два головних види дебіторської заборгованості: товарну і нетоварну (неопераційну). Товарними операції називаються, коли йдеться про оплату продукції (яка має натурально-речову форму), робіт та послуг. Товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок операційної діяльності підприємства – продаж товарів, виконання робіт, надання послуг. Нетоварна (або неопераційна) дебіторська заборгованість виникає від іншої діяльності підприємства.</p> <p>До нетоварних операцій відносяться розрахунки за виданими авансами, розрахунки з підзвітними особами, розрахунки за нарахованими доходами, розрахунки за претензіями, розрахунки за відшкодуванням завданих збитків, розрахунки за позиками членам кредитних спілок, розрахунки з іншими дебіторами</p>
Ф.Ф. Бутинець	

Додаток В

**ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА 2018 рік**

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва**

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2019	01	01
Товариство з обмеженою відповідальністю "УІТ"	за ЄДРПОУ	39616459		
Територія М.КИЇВ	за КОАТУУ	8038500000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Консультавання з питань інформатизації	за КВЕД	62.02		
Середня кількість працівників, осіб 7				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон 04136,ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, вулиця Маршала Гречка, буд. 20, корпус А, кв. 47		4517849		

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,3	0,3
Основні засоби	1010	25,8	15,0
первісна вартість	1011	31,3	31,3
знос	1012	(5,5)	(16,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	26,1	15,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	157,5	136,6
у тому числі готова продукція	1103	157,4	136,5
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	59,9	321,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1,6	25,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,8	1,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22,5	190,8
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	19,7	35,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	29,0	164,2
Усього за розділом II	1195	290,2	873,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	316,3	889,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15,0	(89,7)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	15,0	(89,7)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	53,2	465,8
розрахунками з бюджетом	1620	23,8	3,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	11,7	10,9
розрахунками з оплати праці	1630	44,2	12,4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	168,4	486,2
Усього за розділом III	1695	301,3	978,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	316,3	889,2

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 722,1	2 386,9
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 722,1	2 386,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(381,6)	(477,8)
Інші операційні витрати	2180	(2 332,8)	(1 906,0)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 714,4)	(2 383,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7,7	3,1
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	7,7	3,1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Задача
Т.М.

Задача Тетяна Миколаївна

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток Г

**ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА 2017 рік**

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва**

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "УІТ"

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

Територія М.КИЇВ

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Консультування з питань інформатизації

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 6

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Маршала Гречка, буд. 20, корпус А, кв. 47, М.КИЇВ обл., 04136

Коди		
2018	01	01
за ЄДРПОУ		
39616459		
за КОАТУУ		
8038500000		
за КОПФГ		
240		
за КВЕД		
62.02		

4517849

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,3	0,3
Основні засоби	1010	8,9	25,8
первісна вартість	1011	9,6	31,3
знос	1012	(0,7)	(5,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9,2	26,1
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	85,8	157,5
у тому числі готова продукція	1103	85,8	157,5
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	39,4	59,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,6	1,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,6	0,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	109,6	22,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1,4	19,7
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	43,8	29,0
Усього за розділом II	1195	280,6	290,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	289,8	316,3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11,9	15,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	11,9	15,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	15,2	53,2
розрахунками з бюджетом	1620	14,0	23,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	0,6	11,7
розрахунками з оплати праці	1630	14,3	44,2
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	233,8	168,4
Усього за розділом III	1695	277,9	301,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	289,8	316,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2017

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 386,9	1 157,0
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 386,9	1 157,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(477,8)	(137,2)
Інші операційні витрати	2180	(1 906,0)	(1 015,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 383,8)	(1 152,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	3,1	4,5
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	3,1	4,5

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕЦП Задача
Т.М.

Задача Тетяна Миколаївна

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток І

**ФІНАНСОВИЙ СТАН СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА 2016 рік**

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

**ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва**

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Товариство з обмеженою відповідальністю "УІТ"	за ЄДРПОУ	2017	01
Територія <u>КИЇВСЬКА</u>	за КОАТУУ	39616459	01
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	8038500000	
Вид економічної діяльності <u>Консультування з питань інформатизації</u>	за КВЕД	240	
Середня кількість працівників, осіб <u>8</u>		62.02	
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>			
Адреса, телефон <u>вулиця Маршала Гречка, буд. 20, корпус А, кв. 47, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, КИЇВСЬКА обл., 04136</u>			4517849

1. Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9,6	0,3
Основні засоби	1010	-	8,9
первісна вартість	1011	-	9,6
знос	1012	(-)	(0,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9,6	9,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	86,1	85,8
у тому числі готова продукція	1103	82,8	85,8
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	22,7	39,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3,0	0,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	0,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	38,0	109,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	23,2	1,4
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	18,9	43,8
Усього за розділом II	1195	191,9	280,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	201,5	289,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3,4	11,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3,4	11,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	44,6	15,2
розрахунками з бюджетом	1620	3,1	14,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4,4	0,6
розрахунками з оплати праці	1630	30,0	14,3
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	116,0	233,8
Усього за розділом III	1695	198,1	277,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	201,5	289,8

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2016**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 157,0	1 384,3
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 157,0	1 384,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(137,2)	(327,2)
Інші операційні витрати	2180	(1 015,3)	(1 053,7)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 152,5)	(1 380,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	4,5	3,4
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	4,5	3,4

Керівник

(підпис)

Задача Тетяна Миколаївна

(ініціали, прізвище)

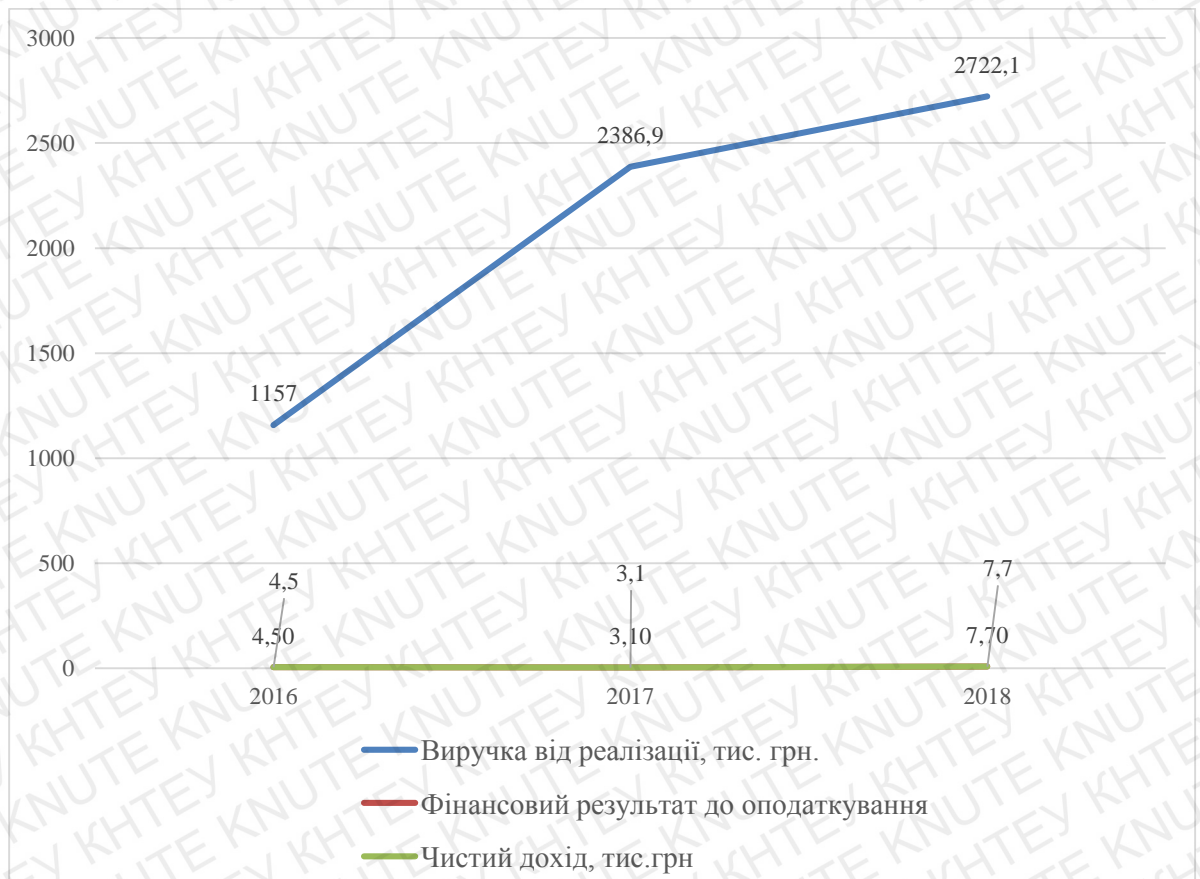
Головний бухгалтер

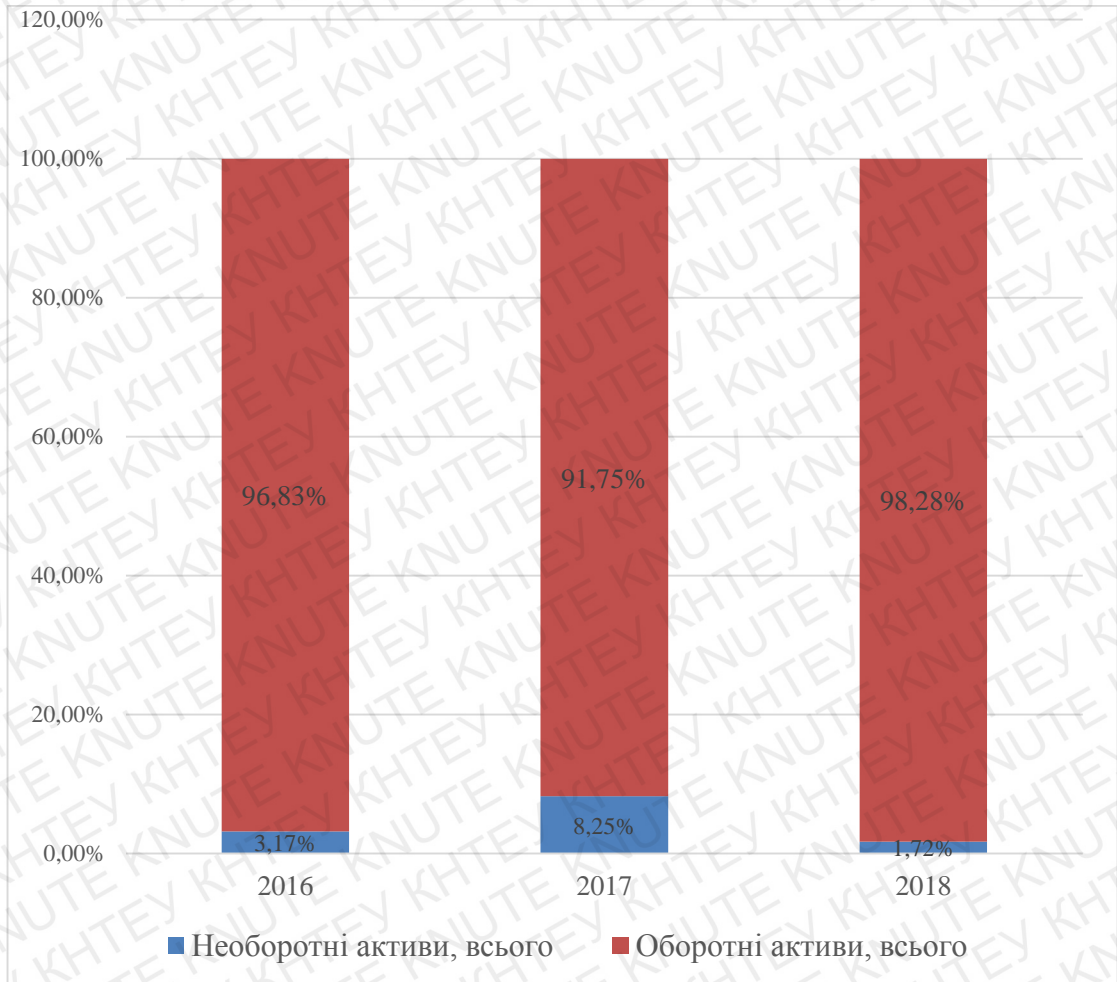
(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток Д
Рисунок Д. 1

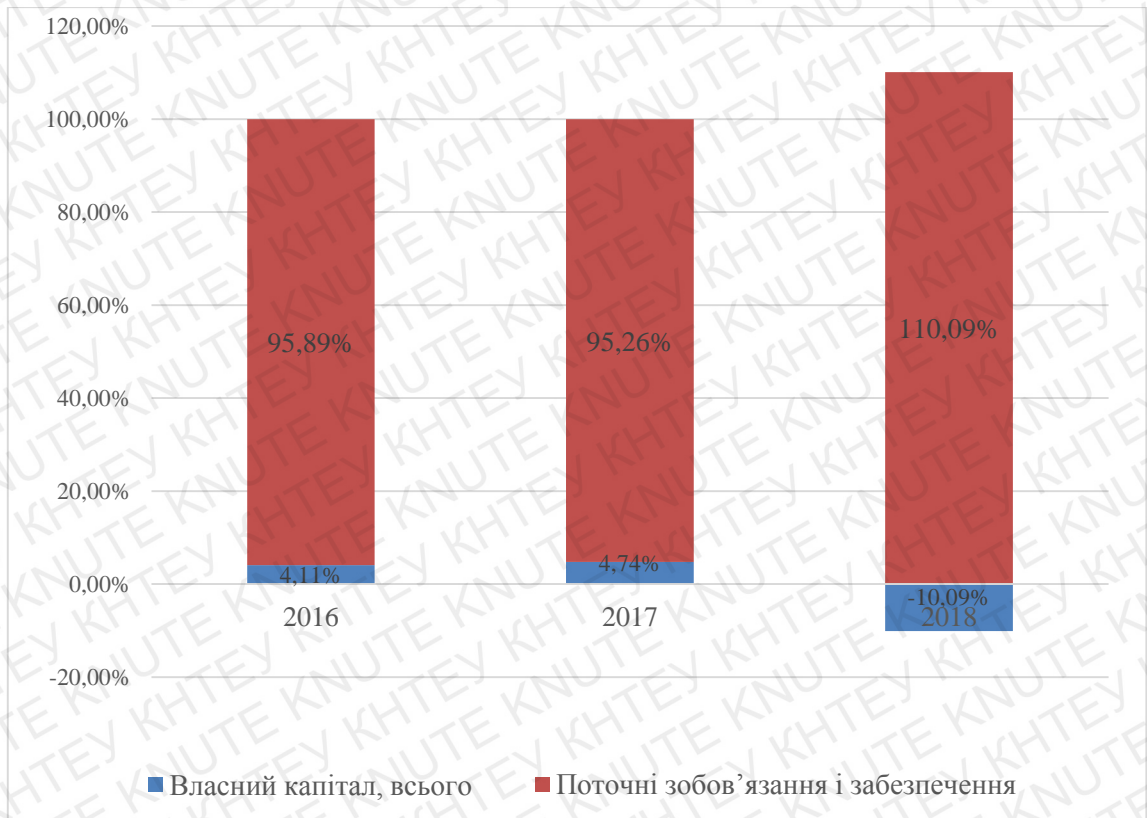
Динаміка фінансових результатів підприємства ТОВ «УІТ» за 2016-2018рр

Структура активів ТОВ «УІТ» за 2016-2018рр.

Додаток Є

Рисунок Є. 1

Структура пасивів ТОВ «УІТ» за 2016-2018рр.

Додаток Ж

Таблиця Ж.1

**Нормативно-правове забезпечення внутрішнього аудиту
дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»**

Інформаційна база	Основний зміст
Законодавчі акти	
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV [6]	Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
Цивільний кодекс України [4]	Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників
Господарський кодекс України[1]	Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності
Податковий кодекс України [3]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки
Положення	
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку	визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності»	визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання".	визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності. Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ)
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати"	визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності
Інструкції	
Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» (затверджено постановою НБУ №22 від 21.01.2004 р.)[23]	Встановлює загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на території України

Інструкція «Про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання за якістю» № П-6 від 25.04.66р. [25]	Регулює вимоги та правила щодо приймання товарів за якістю, комплектністю
Інструкція «Про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання за кількістю» № П-7 від 15.06.65 р. [26]	Регулює вимоги та правила щодо приймання товарів народного споживання за кількістю
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій[21]	Затверджує типовий план рахунків
Постанова Кабінету Міністрів «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення» від 29 квітня 1999р. № 750 [22]	Відображення результатів суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості. Заходи щодо скорочення кредиторської та дебіторської заборгованості
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджено Мінфіном України від 24.05.95 р. № 88 [20]	Визначення та порядок оформлення первинних документів та облікових регістрів, виправлення в них помилок, організація документообігу.

Рахунок-фактура

№ _____ від _____ 20__ року

Постачальник	Товариство з обмеженою відповідальністю «УІТ»
	код за ЄДРПОУ 39616459, ПНН 8038500000, 04136, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, вулиця Маршала Гречка, буд. 20, корпус А, кв. 47

Одержувач	Товариство з обмеженою відповідальністю «Елентер»
Платник	код за ЄДРПОУ 00000000, ПНН 000000000000, № свідоцтва 00000000, м. Київ, вул. Свободи, 4
Підстава	На вимогу

№	Найменування (товар, робота, послуга)	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1	Консультаційні послуги	шт	1	5000,00	5000,00
Всього на суму (з ПДВ)			Разом		5000,00
			ПДВ		1000,00
			Всього з ПДВ		6000,00
_____ (прописом)					

Місце складання: _____
 Рахунок
 дійсний до сплати до _____ 20__ р.

Рахунок
 виписав(ла): _____

підпис)

(П.І.Б.,

М.П.

Додаток И**Зразок И.1**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Товариства з обмеженою відповідальністю
«УІТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Товариства з обмеженою
відповідальністю «Елентер»

ПБ

Олексяк М.О.

31. 03. 2019 р.

м. Київ

АКТ наданих послуг № 21

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника Товариства з обмеженою відповідальністю «Елентер» в особі помічника директора Зеленського В.Л., з одного боку, і представник Виконавця Товариства з обмеженою відповідальністю «УІТ» в особі Директора _____, з іншого боку, склали цей акт про те, що за договором від 29.01.2019 р. № 3:

Виконавцем були надані такі послуги:

№ з/п	Вид послуг	Кількість	Одиниця виміру	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Консультаційні послуги за березень 2019 року	1	місяць	5000,00	5000,00

Разом: 5000,00

Сума ПДВ: 1000,00

Разом із ПДВ: 6000,00

Загальна вартість послуг склала без ПДВ П'ять тисяч гривень 00 копійок, ПДВ Одна тисяча гривень 00 копійок, загальна вартість послуг із ПДВ Шість тисяч гривень 00 копійок.

Замовник не має претензій до Виконавця стосовно наданих послуг.

Від Виконавця**Від Замовника**

Директор

Помічник директора
Зеленський В.Л.Товариство з обмеженою відповідальністю
«УІТ»

код за ЄДРПОУ 39616459, ІПН

8038500000,

04136, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м.

КИЇВ, вулиця Маршала

Гречка, буд. 20, корпус А, кв.

47

Товариство з обмеженою
відповідальністю «Елентер»

код за ЄДРПОУ 00000000, ІПН

000000000000,

№ свідоцтва 00000000,

м. Київ, вул. Свободи, 4

Додаток І

Таблиця І.1

План аудиторської перевірки

за 2019 рік

Аудитор _____ (посада, ПІБ)

Термін перевірки:

з 01 січня 2019р. – 30 січня 2019р.

№ п/п	Найменування аудиторських процедур	Термін перевірки	Назва документів, що надається для перевірки	Методичні прийоми орган. Перевірки
1	Ознайомлення з діяльністю підприємства	01.01.19	Статут, наказ про облікову політику.	Суцільний
2	Звірка залишку заборгованості за даними головної книги з залишками в облікових регістрах	02. 01.19 – 04. 01.19	Відомість, журнал ордер 3, головна книга.	Суцільний
3	Перевірка наявності актів звірки і їх відповідності даним аналітичного і синтетичного обліку	05. 01.19 – 08. 01.19	Накладні, товарні накладні, рахунки – фактури, платіжні доручення, відомість, журнал ордер 3.	Суцільний
4	Перевірка результатів проведення інвентаризації дебіторської заборгованості	09.01.19	Інвентаризаційна відомість, журнал ордер.	Вибірковий
5	Перевірка правильності нарахування резервів сумнівних боргів	10. 01.19 – 13. 01.19	Рахунки бухгалтер-рії, відомість, журнал ордер 3.	Вибірковий
6	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву та списанню сумнівної заборгованості	14. 01.19 – 16. 01.19	Платіжні документи, відомість, журнал ордер, головна книга.	Суцільний
7	Перевірка відповідності залишку по рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» даним Балансу	17. 01.19 – 23. 01.19	Виписки установ банку, баланс, журнал ордер 3, головна книга.	Вибірковий
8	Перевірка джерела списання безнадійної заборгованості	24.01.19	Акт на списання представницьких витрат, журнал ордер 3, го-ловна книга, баланс	Вибірковий
9	Звірка списання безнадійної заборгованості з обліком на за балансовому рахунку	25. 01.19 – 27. 01.19	Накладні, розраху-нки бухгалтерії, пер-винні документи, журнал ордер, головна книга.	Суцільний
10	Аудиторська правильність операцій у фінансовій звітності	28. 01.19 – 29. 01.19	Баланс, головна книга.	Суцільний
11	Підготовка аудиторського звіту і аудиторського висновку	30.01.19	Робочі документи аудитора	Суцільний

Аудитор _____ підпис _____

Додаток І
Таблиця І.1

Програма аудиторської перевірки

Аудитор _____ (посада, ПІБ)

Термін перевірки:

з 01 січня 2019р. – 30 січня 2019р

№ п/п	Найменування аудиторських процедур	Кінцевий термін виконання	Індекс робочого документу аудитора
1	Звірка залишку заборгованості за даними головної книги з залишками в облікових регістрах	04.01.19	ДЗ – 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5
2	Перевірка наявності актів звірки і їх відповідності даним аналітичного і синтетичного обліку	08.01.19	ДЗ – 2.1, 2.2, 2.3
3	Перевірка результатів проведення інвентаризації дебіторської заборгованості	19.01.19	ДЗ – 3.1, 3.2
4	Перевірка правильності нарахування резервів сумнівних боргів	13.01.19	ДЗ – 4
5	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву та списанню сумнівної заборгованості	16.01.19	ДЗ – 5.1, 5.2, 5.3,
6	Перевірка відповідності залишку по рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» даним Балансу	23.01.19	ДЗ – 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5
7	Перевірка джерела списання безнадійної заборгованості	24.01.19	ДЗ – 7.1, 7.2
8	Звірка списання безнадійної заборгованості з обліком на за балансовому рахунку	27.01.19	ДЗ – 8.1, 8.2, 8.3, 8.4
9	Аудиторська правильність операцій у фінансовій звітності	29.01.19	ДЗ -9.1,9.2, 9.3, 9.4, 9.5

Аудитор _____ підпис _____

Методика проведення внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «УІТ»

Мета аудиту дебіторської заборгованості	Аудиторські процедури
Дебіторська заборгованість, відображена в балансі, яка дійсно існує	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ознайомлення з результатами інвентаризації розрахунків із дебіторами та відображенням її результатів у бухгалтерському обліку. 2) Направлення запитів дебіторам. 3) Виконання альтернативних процедур для всіх тих дебіторів, від кого не отримана відповідь (телефонування керівництву дебітора; запит державному реєстратору щодо існування дебітора; пошук на інтернет-сайті ДФСУ)
Доходи, які відображені у Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), отримані за дійсними операціями та пов'язані із ТОВ «УІТ»	<ol style="list-style-type: none"> 1) Вибіркова перевірка первинних документів 2) Співставлення доходів, відображених у фінансовій звітності, з даними бухгалтерського обліку і з первинними документами. 3) Інтерв'ю проведення спілкування з відповідальними за їх реалізацію.
Дебіторська заборгованість на дату відображення врахована у відповідних продажних цінах	<ol style="list-style-type: none"> 1) Зіставлення статей дебіторів у фінансовій звітності з оборотами в аналітичному обліку та вибірково з первинними документами. 2) Вивчення цінової політики ТОВ «УІТ» і зіставлення її з умовами продажу окремим дебіторам (вибірково). 3) Перевірка застосовуваних цін та кількісних показників продажу з умовами, передбаченими договорами з дебіторами.
Дебіторська заборгованість на дату балансу оцінена за чистою реалізаційною вартістю	<ol style="list-style-type: none"> 1) Огляд і оцінка дебіторської заборгованості за строками погашення. 2) Перевірка відповідності нарахування резерву сумнівних боргів застосовуваній обліковій політиці. 3) Арифметичний перерахунок резерву сумнівних боргів.
Дебіторська заборгованість сформована на підставі відповідних правоустановчих документів, що підтверджують права клієнтів	<ol style="list-style-type: none"> 1) Перевірка наявності договорів, замовлень, первинних документів, що свідчать про законність операції. 2) Розгляд протоколів директорів для вирішення питання, чи є дебіторська заборгованість предметом застави, чи перепродана. 3) Запити на юридичне представлення відносно того, чи є дебіторська заборгованість предметом застави, чи перепродана.
Продажі відображені у відповідних періодах	<ol style="list-style-type: none"> 1) Зіставлення періоду виписки накладних та рахунків і їх відображення в бухгалтерському обліку. 2) Процедури відсічення в періодах, максимально близьких до та після дати балансу, зіставлення дати виписки первинних документів і їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. 3) Вибіркове зіставлення собівартості товарів, що вибули, та послуг, що надані, з відповідними доходами.